NORSKE RØRLEGGERBEDRIFTERS LANDSFORENING – VVS

BERETNING 2013-2014

• NRL feiret 100 år • Dokumentasjon i høysetet med "NS 3600 Teknisk tilstandsanalyse ved omsetning av bolig"
• Håndverkerklagenemnda tilbake • Solberg-regjeringen setter fokus på ROT-fradrag
• NRL startet opp ny rekrutteringsportal i samarbeid med kjedene • NRL fikk pris for beste stand på Bygg Reis Deg
• Rørbransjen samlet inn kr 200 000 til vannskadeprosjekt i Senegal

Innhold

Introduksjon

NRL s formål 3
Styreinformasjon 5

NRLs Beretning

Markedsforhold 6
Næringspolitikk 8
Lover, forskrifter og standarder 11
Styre, utvalg og representanter 12
Administrasjon 13
Medlems- og organisasjonsforhold 14
NRLs jubileumsfeiring 16
Medlemsportrettet 24
Lønns- og arbeidsforhold 28
Året i avdelingene og opplæringskontorene 30
Administrative systemer 34
Rammeavtaler 37
Kommunikasjon og markedsføring 38
Kompetanse 43
Bransjesamarbeid 48
Tilsluttede organisasjoner 50

Regnskap 2013

Årsberetning 2013 52
Resultatregnskap 54
Balanse 55
Noter til regnskapet 2013 56
Revisjonsberetninger 60

Rammebudsjett 2015

Rammebudsjett 61
Styrets forutsetning for budsjettramme 62

NRLs avdelinger og sekretariat i perioden 63

SEMINAR I: NRLs bransjeanalyse 2015-2020

SEMINAR II: Status for BNLs næringspolitiske arbeide

Lovendringsforslag om nytt navn fra Norske Rørleggerbedrifters Landsforening – VVS til Rørentreprenørene Norge

Velkommen til NRLs Generalforsamling på Park Inn Oslo Airport på Gardermoen 27. mai.

NRLs FORMÅL

NRL er en bransjeorganisasjon for rørleggerbedrifter med det formål å stimulere til og skape forutsetninger for lønnsom og samfunnsnyttig næringsvirksomhet som skal være forankret i en høy etisk standard og faglig kompetanse. NRL skal videre virke for et godt forhold blant Landsforeningens medlemmer, de forskjellige avdelinger, og mellom medlemmene og deres ansatte.

HISTORIKK

Rørlæggerbedriftenes Landssammenslutning, senere *Norske Rørleggerbedrifters Landsforening – VVS*, ble stiftet 10. mars 1913 på foranledning fra Norsk Arbeidsgiverforening og på bakgrunn av organiseringen innenfor arbeidstakersiden. Rørleggernes Fagforening var stiftet allerede i 1884. I starten var 38 foretak medlemmer.

På NRLs generalforsamling i 1961 ble *Rørleggerbedriftenes Servicekontor* (RS) opprettet. På Generalforsamlingene NRL/RS 1973 ble det fattet det viktige næringspolitiske vedtak å føye *VVS (Varme – Ventilasjon – Sanitær)* til foreningens navn for å markere den faglige bredden. På Generalforsamlingene 2009 ble det vedtatt å slå sammen NRL og RS gjeldende fra samme år.

I 1990 var NRL med på å etablere paraplyorganisasjonen Bygghåndverksfagenes Landsforening *(BHLF)*.

I 1991 besluttet man å modernisere organisasjonsstrukturen ved etablering av profilerte NRL-avdelinger, som organiserte foretakene – og ikke personlige medlemmer. Laugene ble avskaffet i den forstand at de ble trukket ut av NRLs system.

BHLF ble oppløst i 1997 og NRL ble deretter medlem av Tekniske Entreprenørers Landsforening *(TELFO)*, som ble etablert i 1998 av NRL og de øvrige tekniske fag.

På NRLs Generalforsamling 2003 ble det besluttet å melde organisasjonen ut av TELFO og inn i Byggenæringens Landsforening *(BNL)*, som er den nest største landsforeningen innenfor NHO-familien.

2013 var året da NRL kunne markere sitt 100-årsjubileum. Dette ble feiret til gangs med Generalforsamling og gjester fra inn- og utland på Rica Holmenkollen Park Hotell. Bilder og begivenheter fra den flotte markeringen finner du i et eget kapittel lenger bak i årsberetningen.

Styreinformasjon

STEIN OVE BJELLAND (58 ÅR) *Formann*

- Formann fra 2011 - nestformann fra 2005 – styremedlem fra 2003
- Valgdistrikt 4
- Daglig leder i Bjelland VVS AS, Haugesund

INGAR KJOSVOLD (60 ÅR) *Styremedlem*

- Styremedlem fra 2009
- Valgdistrikt 6
- Daglig leder i Notodden Rørlegger-forretning AS, Notodden

JOHAN ARNE LONGVANES (63 ÅR) *Nestformann*

- Nestformann fra 2013 - styremedlem 2005-2009
- Valgdistrikt 10
- Daglig leder i Johansen V.V.S. AS, Møre og Romsdal

KNUT OLAV OLSEN (60 ÅR) *Styremedlem*

- Styremedlem 1999-2005
- Valgdistrikt 7
- Daglig leder i Ing. Knut Olsen AS, Hamar

DAG ERIK SVALLAND (50 ÅR) *Styremedlem*

- Styremedlem fra 2013
- Valgdistrikt 3
- Daglig leder i AS Svalland VVS, Bergen

MARTIN RYNNING (57 ÅR) *Styremedlem*

- Styremedlem fra 2013
- Valgdistrikt 8 I
- Daglig leder i Harry Martinsen AS, Oslo

RUBEN ÅSHEIM (52 ÅR) *Styremedlem*

- Styremedlem fra 2011
- Valgdistrikt 1
- Daglig leder i Comfort Alta AS, Alta

GEIR FLAN THOLLEFSEN (57 ÅR) *Styremedlem*

- Styremedlem fra 2005
- Valgdistrikt 8 II
- Daglig leder i C.M. Mathiesen & Co. AS, Oslo

ARVID LØBERG (49 ÅR) *Styremedlem*

- Styremedlem fra 2011
- Valgdistrikt 2
- Styreleder i Rørfunn AS, Trondheim

FRODE ØYSTEIN HARALDSEN (37 ÅR) *Styremedlem*

- Styremedlem fra 2013
- Valgdistrikt 9
- Daglig leder i Lørenskog Rørleggerbedrift AS, Lørenskog

BREDE PEDERSEN (57 ÅR) *Styremedlem*

- Styremedlem fra 2013
- Valgdistrikt 5
- Prosjektansvarlig i Finn og Albert Egeland AS, Mandal

PERSONLIGE VARAMENN

Hans W. Helland, Mo i Rana, 1
Tore Granbo, Trondheim, 2
Petter Teige, Bergen, 3
Odd Inge Nygaard, Stavanger, 4
Lars-Knut Aske, Kristiansand, 5
Paal Bergsodden, Brumunddal, 7
Knut Jensen, Oslo (I), 8
Odd Pedersen, Oslo (II), 8
Tor Erling Andersen, Lørenskog, 9
Johan Dolmen, Ålesund, 10

NRLs beretning

Markedsforhold	6
Næringspolitikk	8
Lover, forskrifter og standarder	11
Styre, utvalg og representanter	12
Administrasjon	13
Medlems- og organisasjonsforhold	14
NRLs jubileumsfeiring	16
Medlemsportrettet	24
Lønns- og arbeidsforhold	28
Året i avdelingene og opplæringskontorene	30
Administrative systemer	34
Rammeavtaler	37
Kommunikasjon og markedsføring	38
Kompetanse	43
Bransjesamarbeid	48
Tilsluttede organisasjoner	50

MARKEDSFORHOLD

Reallønnen hos norske husholdninger har hatt en vekst som har vært klart høyere enn veksten i produktiviteten. Norske bedrifter må dermed være mer produktive enn utenlandske konkurrenter eller lage produkter som omsettes for høyere priser for å opprettholde lønnsomheten i 2014. I rørleggerbransjen er det imidlertid meldt om et stabilt marked med bedret resultat og lønnsøkning.

NORSK OG INTERNASJONAL ØKONOMI

Fem år etter at den globale finanskrisen brøt ut, er veksten i verdensøkonomien fortsatt svak, men det er nå flere lyspunkter. I USA er veksten på vei opp, understøttet av bedring i finansmarkedene og svært ekspansiv pengepolitikk.
I Storbritannia og Japan tok den økonomiske veksten seg klart opp i 2013, og også i euroområdet er det tegn til at omslaget endelig kan ha kommet.

→

I flere framvoksende økonomier var veksten lavere enn ventet i første halvår 2013, og utsiktene framover er noe svekket. I Kina tok veksten seg litt opp igjen i tredje kvartal 2013, men landet er fortsatt avhengig av stigende investeringer som økonomisk drivkraft. I Nasjonalbudsjettet 2014 er veksten i BNP hos Norges handelspartnere anslått til om lag én prosent i 2014 og to prosent i 2015.

Lønnsomheten i norsk næringsliv har holdt seg godt oppe. Samtidig har reallønnen hos norske husholdninger hatt en vekst, som har vært klart høyere enn veksten i produktiviteten - og langt over det vi har sett i andre land. Antall sysselsatte personer har steget kraftig, understøttet av en betydelig arbeidsinnvandring. Den sterke reallønnsveksten har sitt motstykke i at også næringslivets kostnader har steget raskt. Skal norske bedrifter kunne opprettholde lønnsomheten, må de dermed være mer produktive enn sine konkurrenter i utlandet eller lage produkter som omsettes for høyere priser.

I perioden etter finanskrisen har det høye kostnadsnivået bidratt til en tiltakende todeling i norsk økonomi. Situasjonen er krevende for virksomheter som konkurrerer på de mer tradisjonelle eksportmarkedene – samtidig som bedrifter med betydelige leveranser til petroleumsvirksomhet i Norge og utlandet ekspanderer. Et høyt kostnadsnivå er ekstra tungt å bære når veksten i verdensøkonomien er lav.

Sammen med lave realrenter, har økte inntekter, høy befolkningsvekst og gunstig beskatning bidratt til en sterk oppgang i prisene på norske boliger. Veksten i boligprisene har gått sammen med en sterk økning i husholdningenes gjeld. Nå utgjør gjelden i gjennomsnitt over to ganger disponibel inntekt. Imidlertid er den gjennomsnittlige rentebelastningen lav, fordi rentenivået er lavt.

Samlet sett anslås veksten i fastlandsøkonomien til 2,0 prosent i 2014 og 2,5 prosent neste år. På årsbasis anslås sysselsettingen å øke med 30 000 personer 2013 og nesten like mye i 2014. Arbeidsledigheten målt ved Arbeidskraftsundersøkelsen (AKU) anslås å holde seg om lag på 3,5 prosent framover. Den norske kronen har gjennomgående blitt svekket i 2013, men utviklingen har vært langt fra jevn. Det kan blant annet ha sammenheng med økt usikkerhet i internasjonale valutamarkeder, men også med enkelte tegn til svakere vekst i norsk økonomi. Det er betydelig usikkerhet om anslagene for den økonomiske utviklingen fremover. Oppgangen i internasjonal økonomi er skjør. En svakere utvikling ute enn lagt til grunn vil gi lavere vekst hos norske eksportører. Videre kan usikkerhet om utviklingen i boligmarkedet bremse veksten i husholdningenes etterspørsel. På den annen side kan aktiviteten hos handelspartnerne også ta seg raskere opp enn anslått og trekke med seg høyere investeringer i norske fastlandsbedrifter.

Norges Bank har siden siste styringsrenteendring den 19.12.2012 holdt styringsrenten stabil på 1,5 %.

BYGG – OG ANLEGGSMARKEDET I 2013/14

Prognosesenteret forventer at BA-markedet totalt vil vokse med 3,5 % til 4 % i året målt i faste priser - i perioden 2013-2015. De underliggende faktorene for vekst i byggenæringen er gode. Renten er forventet å holde seg på dagens nivå i hele 2014, sysselsettingen og befolkningsveksten høy, lønnsutviklingen (spesielt i offentlig sektor) sterk og inflasjonen under kontroll.

På grunn av den lave renten og høye sysselsettingen er det ventet at ROT-markedet holder seg høyt. Boligmarkedet holder seg stabilt, men igangsettingen er ventet å gå noe ned, antagelig til rundt 23 000 - 25 000 boliger. Nedgangen kommer først og fremst i bygging av leiligheter. Markedet er imidlertid noe skjørt og det kan komme til dels sterke lokale nedturer. Rørleggerbedriftene melder for sin del om et stabilt marked i 2013 med bedret resultat og lønnsøkninger som ligger i snitt 3,5 % på landsbasis.

RISIKOANALYSE AV RØRLEGGERBRANSJEN FOR REGNSKAPSÅRET 2012

I samarbeid med analyseselskapet Varde Hartmark AS gjennomførte NRL den årlige normtallsanalysen av NRLs medlemsforetak i 2013 basert på regnskapet 2012. Analysen viser forskjellig utvikling for bedriftene – avhengig av størrelse. Driftsmarginen for NRLs medlemsforetak endte på 2,9 % samlet – ned fra 4 % i 2011. Nærmere analyse viser at det er de mellomstore og største bedriftene som trakk ned lønnsomheten. Det synes å være en indikator på ufullstendig prosjektkalkulering og mangelfull kostnads- og ressursstyring for mellomstore og større prosjekter. Dette året ble det også foretatt en analyse av landets 4 grossister som viste at det kun er BD som var i stand til å levere tilfredsstillende resultater.

(Kilde: Varde Hartmark Analyse.)

PROGNOSER FOR BYGG OG ANLEGGSMARKEDET

NRL sa opp den løpende avtalen med Prognosesenteret om å utgi 2 årlige rapporter i året i 2013 og har i stedet valgt å benytte den tilsvarende prognosen som utgis av BNL på vegne av bransjefellesskapet i regi av Prognosesenteret. Denne prognosen er tilgjengelig for medlemmene på BNLs og NRLs lukkede medlemssider og utgis to ganger i året.

HOVEDTALL LANDSBASIS

Norsk økonomi

	2011	2012	2013
Brutto nasjonalprodukt (BNP) Fastlands-Norge – prosentvis endring fra foregående år	2,5 %	3,5 %	2,0 %
Driftsregnskap overfor utlandet (mrd. kroner)	396	414	319,5
Arbeidsløshet			
- arbeidsledighetsrate (AKU)	3,3 %	3,2 %	3,5 %
- registrerte arbeidsløse	69 394	65 682	69 719
- på ordinære personrettede tiltak	15 636	16 822	16 313

(Kilde: Statistisk sentralbyrå. Tallene for 2013 er foreløpige, unntatt tallene for arbeidsløshet.)

Prisstigning

År	Konsumprisindeks (KPI)
2011	1,2 %
2012	0,8 %
2013	2,1 %

(Kilde: Statistisk sentralbyrå)

Byggevirksomhet i perioden

	Bygg satt i gang			Bygg fullført		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Boliger i alt – antall	27 735	30 189	30 450	20 046	26 267	28 496
Bruksareal i boliger – 1000 m2	3 805	4 039	4 129	2 743	3 485	3 634
Bruksareal i andre bygg – 1000 m2	5 491	5 505	5 273	4 049	4 718	4 418

(Kilde: Statistisk sentralbyrå)

Omsetning i grossistleddet

	2011	2012	2013
Nominell total omsetningsøkning	8,34 mrd. (+7 %)	8,56 mrd. (+3 %)	8,62 mrd. (+1 %)
Rørleggerbedriftenes andel av omsetningen (ekskl. offshore)	5,39 mrd.(64,63 %)	5,59 mrd. (65,30 %)	5,52 mrd. (-1 %)
Nominell omsetning av varmeprodukter	508,93 mill. (+ 2 %)	527,16 mill. (+ 4 %)	539 mill. (+2 %)

(Kilde: Norske Rørgrossisters Forening)

Soliditet (%)

Totalkapital rentabilitet (%)

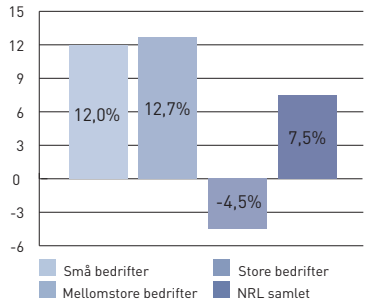

Gjeldsgrad (%)

Likviditetsgrad (%)

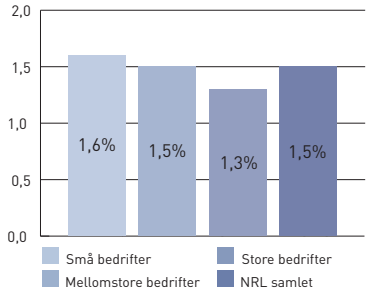

Driftsmargin (%)

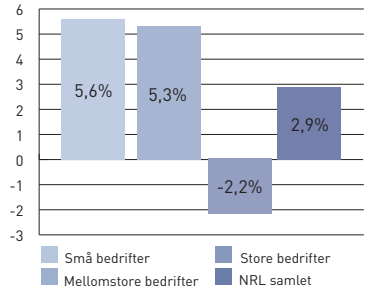

NÆRINGSPOLITIKK

Bekjempelse av svartarbeid har stått sentralt i 2013. ROT-fradraget har for alvor blitt et viktig tema for regjeringen og Håndverkerklagenemnda ble relansert i samarbeid med Huseiernes Landsforbund (HL) i november 2013.

HÅNDVERKERKLAGENEMNDA RELANSERT I SAMARBEID MED HL

Det var en gledens dag da NRL og Huseiernes Landsforbund (HL) 15. november 2013 kunne meddele at Håndverklerklagenemnda var på lufta igjen.

NRL og flere involverte bransjeforeninger måtte høsten 2011 nedlegge Håndverkerklagenemnda fordi Forbrukerrådet ønsket å si opp avtalen med de involverte bransjeorganisasjonene. HL er en representativ talsmann for svært mange av huseierne i Norge og har også tidligere samarbeidet med flere av de involverte bransjeorganisasjonene.

For NRL er Håndverkerklagenemnda et spennende tiltak i arbeidet med å skape gode rammebetingelser for våre medlemsforetak. Det vil være et nytt element i arbeidet med å trekke frem de positive fordeler med å handle med organiserte bedrifter. Klagenemnda synliggjør dermed skillet mellom de seriøse og de useriøse bedriftene.

Hensikten er å gi forbrukerne en mulighet til enkelt å få avgjort en tvist på en faglig forankret måte, uten å måte gå veien om advokater og domstolene. Håndverkerklagenemnda løser alle typer tvister som omfattes av håndverkertjenesteloven, enten det gjelder kvaliteten på arbeidet, forsinkelser, uenighet om pris om håndverkeren ikke ble ferdig i tide, eller andre problemer. Nemnda behandler for øvrig ikke saker der tvistebeløpet er under kr 5000. Det er opprettet en egen hjemmeside – www.håndverkerklagenemnda.no – med nærmere detaljer om nemnda og klageprosedyren.

Nemnda ledes av lagdommer Peter Meyer, og består for øvrig av to representanter fra hver av de involverte bransjeorganisasjonene, samt to representanter fra Huseiernes Landsforbund. NRL er representert ved NRLs styremedlem Martin Rynning, Oslo, og Tor Backe, NRLs Administrasjon. I tillegg til Huseiernes Landsforbund og NRL, deltar disse organisasjonene i nemnda:

- Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA)
- Maler- og Byggtapetsermestrenes Landsforbund (MLF)
- Norske Anleggsgartnere (NAML)
- NELFO – foreningen for EL og IT Bedriftene
- Ventilasjons- og Blikkenslagerbedriftenes Landsforbund (VBL)

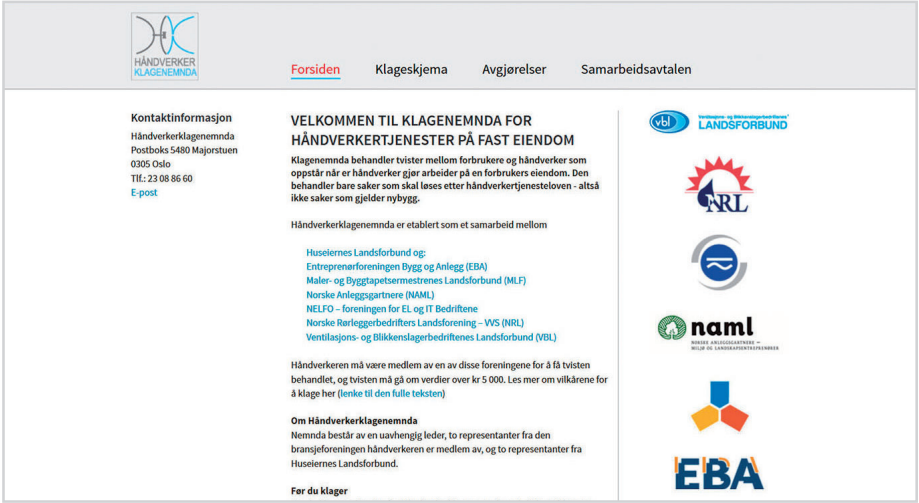

Ny klagenemnd for håndverkertjenester lanseres: F.v. Tor Backe (NRL), Anne Madsen (VBL), Peter Batta (HL), Audun Lågøyr (BNL) og Annie Irene Tukun Houmøller (NRL).

SOLBERG-REGJERINGEN SETTER ROT-FRADRAG PÅ DAGSORDEN

BNL har satt byggenæringens seriøsitet i høysetet – "det skal bli enklere å være seriøs, og vanskeligere å være useriøs".

Med dette som utgangspunkt drev BNL og tilhørende bransjeorganisasjoner forut for stortingsvalget 2013, aktiv lobbyvirksomhet for innføring av ROT-fradrag i Norge. Ordningen innebærer at huseier får fradrag i skatten for arbeidskostnadene ved ROT-arbeid (rehabilitering, ombygging og tilbygg) i boligen sin.

I Sverige kan man trekke fra maksimalt 100 000 SEK for hver husstand. Dette gjøres ved at håndverkeren fakturerer boligeier for halvparten av arbeidskostnadene og dernest ber om å få refundert den andre halvparten av skattevesenet. Materialkostnadene må dekkes fullt ut av bestiller. 924 000 svensker har utnyttet ordningen, og i snitt utgjør skattefradraget ca. 15 000 SEK per oppdrag.

Svenske myndigheter påstår at byggenæringen nå er blitt tilnærmet hvit. Ordningen skal visstnok koste 16 milliarder SEK i skattelette, men gir samtidig 18 milliarder SEK i økte merverdiavgifts- og skatteinntekter.

Den nye blå/blå regjeringen har i sin Sundvollen-erklæring lovet å utrede gevinster og konsekvenser av å innføre et ROT-fradrag som tiltak for å bekjempe svart arbeid i Norge. Fremskrittspartiet antydet at ordningen bør tre i kraft fra og med 2015.

Både NRL og BNL vil holde det politiske trykket oppe for å få ordningen på plass.

SAMTALER MED EBA OM URIMELIGE KONTRAKTSVILKÅR

NRL ble i 2012 invitert til samtaler med EBA sammen med bl.a NELFO for å se nærmere på entreprenørenes bruk av særvilkår.

NRL har vært representert ved Torkild Korsnes (K. Lund AS) og Tor Backe (NRLs Administrasjon). EBA har vært representert ved advokat Jan Olaf Dukan (EBA Sørlandet) og prosjektleder Bjørn Stensrud (Skanska).

Hittil har det vært avholdt fire møter hvor man har hatt en intern gjennomgang av de forskjellige entreprenørers særvilkår. I 2014 fortsetter samtaler med ytterligere sentrale entreprenørselskaper – med både medlemmer og ikke medlemmer i EBA.

REVISJON AV FL-VVS 2001

NRLs Entreprenørutvalg har satt revisjon av FL-VVS 2001 på dagsorden og nedsatte høsten 2013 et revisjonsutvalg.

Dette utvalget består av:
Geir Nygård (Imtech AS)
Trond Hegge (Caverion AS)
Knut Jarle Kvaløy (NRA Øst AS)
Tor Backe (NRL)

Disse la frem sitt forslag til revidert FL-VVS 2001 på NRLs entreprenørkonferanse på Losby i november 2013, der forslaget ble godt mottatt.

NRLs administrasjon har for øvrig innhentet en juridisk betenkning fra advokat dr. juris Inge Kaasen som entydig slår fast at NRL kan oppta forhandlinger med grossistene/produsentene innenfor konkurranselovgivningens rammer.

Det første innledende møtet med NRF ble avholdt 5. februar 2014.

SAK OG GODKJENNINGSOMRÅDER

Etter påtrykk fra NRL vil DiBK se nærmere på NRLs forslag til reviderte godkjenningsområder i forbindelse med revidering av forskriftene til Plan- og bygningsloven.

NRLs forslag går ut på å lage bedre samsvar mellom godkjenningsområdene og markedet. Dette har allerede skjedd når det gjelder VA-anlegg, og nå ønsker NRL at man også ser nærmere på godkjenningsområdene for energiinstallasjoner. NRL forventer en utdannings- og markedstilpasning av kodene slik at foretakene ikke blir utestengt fra jobber på grunn av for vide godkjenningsområder.

NRLs revisjonsutvalg: Fra v. Knut Jarle Kvaløy, Trond Hegge og Geir Nygård

FØRINGSVEIER FOR RØRLEDNINGER OG KANALER I BYGG – BEHOV FOR TEMAVEILEDNING

Tilbakemeldinger fra utførende ledd i byggenæringen og fra forsikringsselskapene går ut på at det settes av for liten plass til lednings- og kanalføringer.

Dette medfører at kravene i TEK 10 til tilkomst for vedlikehold og utskifting ikke kan oppfylles. Spesielt gjelder dette sjakter og himlinger. Sjaktene presses gjerne mellom to våtromsvegger og lages så trange at det ikke er mulig å komme til for reparasjon og vedlikehold av VVS-installasjonene. Mange av de valgte sjaktløsningene er heller ikke vannskadesikret. Forsikringsselskapene har utbetalt store summer etter betydelige vannskader i sjakter. Når vannlekkasjen er et faktum og rørene ikke er tilgjengelige, blir konsekvensene store. NRL har, sammen med representanter fra Forsikringsselskapene, Sintef Byggforsk, utbyggere og de store entreprenørene, deltatt i et prosjekt om utfordringene på området.

Målet har vært et Byggdetaljblad om sjaktløsninger. Arbeidet har pågått i to år, men Sintef Byggforsk kan fortsatt ikke si noe om når bladet vil bli prioritert. Etter et møte mellom representanter fra Arkitektbedriftene og NRL, ble det besluttet at NRL skulle anmode DiBK om utgivelse av en temaveiledning med forslag til arbeidstittel: "Sikre og tilgjengelige føringsveier for rørledninger og kanaler i bygg". I tillegg ønsker arkitektene at temaveiledningen bør inneholde krav til utforming av tekniske rom.
DiBK avslo denne anmodningen, og NRL må derfor finne andre løsninger.

INNSTØPING AV SPRINKLERRØR

NRL har lenge vært skeptisk til innstøping av sprinklerrør i boligblokker og har fått støtte fra SINTEF Byggforsk som på et møte i Vannskadekontoret ønsket svar på følgende spørsmål:

- Kan innstøping av sprinklerrør aksepteres uten at kravene til utskiftbarhet og vannskadesikkerhet er ivaretatt?
- Er dagens sprinkleranlegg fremtidens vannskadebombe?
- Er funksjonskravene for sprinkleranlegg i TEK10 godt nok beskrevet?

NRL var i møte med DiBK og Forsikringsselskapenes Godkjenningsnemnd (FG) om dette, og konklusjonen er fremdeles diffus. Imidlertid mener NRL at det ikke er vanskelig å se fordelene med innstøping av rørene. Utførelsen er rasjonell og kostnadsbesparende, rørene ligger trygt og godt uten fare for ytre påvirkning. Rørenes levetid er sannsynligvis lang og innstøpingen gjør kasser og nedforinger unødvendig.

Alle fordelene kunne imidlertid vært innfridd med et rør-i-rør-vanntåkesystem, der også vannskadesikkerhet og utskiftingsmuligheter ble ivaretatt.

NRL har jobbet aktivt med problemet i to år og kan bare håpe at et konkret svar snart vil foreligge fra DiBK.

17 ÅR MED HALLINGTREFF – MØTEPLASSEN FOR ALLE I VA-SEKTOREN

I januar 2014 ble Hallingtreff arrangert på Geilo for 17. gang.

På konferansen møtes representanter fra kommuner, forskere, rådgivere, entreprenører og produsenter. Rørleggerne var også representert med et titalls deltakere.
Flere kommuner har fått øynene opp for at stikkledninger for vann bør legges fra en fordelerkum og utføres som utskiftbare med et rør-i-rør system. Dessuten ble eierforholdet til stikkledningene nok en gang diskutert. Det er enighet blant de fleste om at stikkledningene, bør være kommunens eiendom og ansvar, på samme måte som annen infrastruktur til huset.

Men det er dessverre langt fra ord til handling.

NANOFLEX-PROSJEKTET

NRL har vært koordinator for et betydelig, spennende og høyteknologisk EU-prosjekt for å utvikle et nytt rør basert på nanoteknologi.

Prosjektet ble ledet av REA – Research Executive Agency og hadde en kostnadsramme på ca. 2,5 millioner Euro over en treårsperiode. Prosjektet hadde følgende målsetting:

- Å lage et 100 % resirkulerbart rør som bidrag til redusert utslipp av CO2 og avfall
- Å lage et mykt og fleksibelt rør som skulle forenkle installasjonen
- Å lage et rør som ville være rimelig og kostnadsbesparende, i størrelsesorden 98 millioner Euro i løpet av 5 år

Forskningsinstitusjoner, leverandører og organisasjoner fra ni forskjellige land bidro til utviklingen, og det har til sammen vært seks ulike prosjektledere i løpet av disse tre årene.

Senhøsten 2013 forelå resultatet av den storstilte satsingen, men prototypen hadde ingen av de forventede egenskapene. Prosjektet som sådan mislyktes, men ga alle prosjektdeltakere viktig kunnskaper som kan komme til nytte for ytterligere forskning. NRL fikk betalt for innsatsen og lærte at det europeiske byråkratiet må tas med i betraktning dersom lignende forespørsler skulle dukke opp.

SIKKERHET I KUMMER

NRL har vært engasjert i en "kumsikkerhetsgruppe" som har hatt som målsetting å gjøre hovedvannledningskummene sikrere.

I vannledningskummer med store ledningsdimensjoner oppstår krefter på opptil 50 tonn. Kombinasjonen av krefter i ulike retninger er en utfordring for forankring og en sikkerhetsrisiko for de som jobber i kummene, spesielt med reparasjoner og utskiftinger. I prefabrikkerte kummer forankres ledningene på en søyle/konsoll i kummens sentrum.
Ut fra beregninger av ulike forgreningskombinasjoner, er det innført en ny betegnelse for klassifisering av prefabrikkerte kummer, kalt "kummens styrkeklasse". Styrkeklassen er identisk med den kraften målt i tonn som konsoll, rørkonstruksjon og kum er testet for å tåle resultantkraften. Av sikkerhetsmessige og praktiske årsaker har man valgt en styrkeklasse for ledningsdiametere fra 100 til 400 mm.
Gruppen har bestått av rådgivende ingeniører, leverandører av kummer og vannledningsmateriell og representanter fra berørte organisasjoner.
Resultatet av gruppens arbeid foreligger som en kravspesifikasjon for prefabrikkerte vannkummer med diameter opp til tre meter.

LOVER, FORSKRIFTER OG STANDARDER

Dokumentasjon har blitt et enda mer sentralt begrep etter at den nye standarden "NS 3600 Teknisk tilstandsanalyse ved omsetning av bolig" trådte i kraft i 2013. Året har også medbragt nye permitteringsregler, som øker arbeidsgiverperiode med lønnsplikt fra 10 til 20 dager.

UKLARE KRAV TIL VANNSKADESIKRING AV NÆRINGSBYGG

Reglene i TEK10 om sikring av bygg mot vannskader, gjelder selvsagt alle typer bygg. Men reglene er utarbeidet med tanke på boliger.

Etter at NRL fikk aksept for bransjens tolkning av kravene til automatiske lekkasjestoppere i boliger, har praktiseringen for boliger blitt noe enklere. De fleste foretak er nå klar over hvor lekkasjestoppere skal monteres for å oppfylle forskriftets krav. Verre er det med næringsbygg. Store toalettavdelinger, sjakter og ulike nedforinger og himlinger skaper stor forvirring og uklare kontrakts- og ansvarsforhold. NRL har etterlyst en konkretisering med eksempler på hvordan kravene til vannskadesikkerhet skal løses med tanke på næringsbygg, både overfor SINTEF Byggforsk og DiBK. Imidlertid maler kvernen utrolig langsomt.

Det har gått to siden første forespørsel, og ennå er det få avklaringer på viktige utfordringer som bedriftene står overfor på nesten hvert eneste prosjekt.

NRL har utarbeidet et forslag til en matrise for bruk av lekkasjestoppere i næringsbygg. Arbeidet føres videre av arbeidsgruppen oppnevnt av DiBK.

FORSKRIFT 17.12.2013 NR. 1579 OM OMSETNING OG DOKUMENTASJON AV PRODUKTER TIL BYGGVERK

Forskriften gjennomfører EUs byggevareforordning i norsk rett og trådte i kraft den 1. januar 2014. Etter den nye forskriften er nå CE-merking og ytelseserklæring obligatorisk i tilfeller der byggevaren er omfattet av en harmonisert europeisk standard.

Merkingen skal gi trygghet om at byggevaren oppfyller de minimumskravene som er gitt i den harmoniserte standarden for produktet. CE-merking og ytelseserklæring er dessuten mulig hvor produsenten har skaffet en Europeisk teknisk bedømmelse av produktet, gitt av et teknisk bedømmelsesorgan (TAB), på bakgrunn av et Europeisk Teknisk Bedømmelsesdokument. I Norge er SINTEF Byggforsk TAB, men leverandører og produsenter står fritt til å bruke TAB fra alle europeiske land.Et produkt med CE-merking har fri markedsadgang i EØS-området.

Før byggevarene brukes og omsettes, må CE-merking og ytelseserklæring være på plass. *Dette betyr imidlertid ikke at varen automatisk er godkjent for bruk i det konkrete byggverk.*

De som skal velge produkter, må vurdere om byggverket oppfyller de tekniske kravene i TEK10, hvis produktet brukes. For å foreta denne vurderingen, må man bruke informasjonen som CE-merket og ytelseserklæringen inneholder.

Bakgrunnen for skillet mellom krav til omsetning og krav til bruk, er de store geografiske forskjellene mellom land som nødvendiggjør ulike krav til byggverk. Før produktene benyttes må det være dokumentert at produktene har de nødvendige egenskaper for at det ferdige byggverket tilfredsstiller kravene. Dette må vurderes i den enkelte byggesak av de ansvarlige foretakene som er engasjert i prosjektet.

Også varer som ikke er CE-merket må ha dokumentasjon av egenskaper. Produktdokumentasjonen, samt anvisninger og sikkerhetsinformasjon, skal i alle tilfeller være på norsk eller et annet skandinavisk språk.

NYE PERMITTERINGSREGLER

Med virkning fra 1. januar 2014 ble permitteringslønnsloven § 3 (Lov 6.5.1988 nr. 22 Lov om lønnsplikt under permittering) endret slik at arbeidsgiverperioden økes fra 10 til 20 arbeidsdager. Dette gjelder uavhengig av permitteringsgrad.

Videre reduserte man perioden man kan permittere uten lønn fra 30 til 26 uker i løpet av en løpende 18 måneders periode. I skrivende stund arbeider BNL sammen med Fellesforbundet og Norsk Industri for å få endringene omgjort.

NY TJENESTEPENSJONSLOV OG ØKTE MAKSIMALE INNSKUDDSSATSER FRA 1. JANUAR 2014

Fra nyttår 2014 ble det åpnet for at bedrifter i privat sektor kunne velge et nytt skattefavorisert kollektivt alderspensjonsprodukt for sine ansatte.

Det nye produktet følger av ny tjenestepensjonslov, som trådte i kraft 1. januar 2014. Produktet vil være et alternativ til dagens ytelses- og innskuddspensjonsordninger. For bedrifter som har eller oppretter innskuddspensjon for sine ansatte, øker rammen for innbetaling av innskudd til de ansattes pensjon vesentlig fra samme tidspunkt.

Kostnader kan komme i tillegg til de fastsatte øvre innskuddsgrensene.

NS 3600 TEKNISK TILSTANDSANALYSE VED OMSETNING AV BOLIG

I mai 2013 kom en helt ny standard - NS 3600 Teknisk tilstandsanalyse ved omsetning av bolig. NS 3600 definerer krav til hva en teknisk tilstandsanalyse av bolig minst skal omfatte for at kjøper og selger skal ha et beslutningsgrunnlag i forbindelse med omsetning av bolig.

Hensikt og mål

Målet med standarden er å forbedre dagens tilstandsrapporter slik at de inneholder utfyllende informasjon om boligens kvalitet og mangler, hvilke utbedringer som eventuelt bør gjennomføres og hva eventuelle utbedringer vil koste. Standarden skal bidra til et redusert konfliktnivå mellom kjøper og selger.

Sterk fokus på dokumentasjon

Selgers dokumentasjon av utførte arbeider på boligen vil få økt betydning framover, fordi dette skal vektlegges ved vurdering av tilstand. Særlig for skjulte bygningsdeler, for eksempel membran på våtrom og vann- og avløpsledninger er dette viktig.

Dette betyr at dersom vi har et nytt bad, eller at vann- og avløpsledninger som ligger skjult i bygningskroppen mangler dokumentasjon på fagmessig utførelse, vil man ikke oppnå bedre enn tilstandsgrad (TG) 2.

Tilstandsgrader (TG):

TG 0 = Ingen avvik
TG 1 = Mindre eller moderate avvik
TG 2 = Vesentlige avvik
TG 3 = Stort eller alvorlig avvik

STYRE, UTVALG OG REPRESENTANTER

Valgkomitéen
Per-Erik Enersen, Lørenskog, formann
Thorvald Håverstad, Iveland
Odd Pedersen, Oslo

Varamenn
Ruben Åsheim, Alta
Knut Malmberg, Gjøvik

Arbeidsgruppa for NRL websystem
Øystein Bjelland, Bjelland VVS AS, Haugesund
Thor Johnsen, Åge Nilsen AS, Tromsø
Stefan Granum, Hurum Rør AS, Hurum
Håvard Tjessem, Sig. Halvorsen AS, Sandnes
Espen Kvarud, Nore VVS AS, Oslo
Bjørn Yngve Hernæs, Rørfunn AS, Trondheim
Arne Mæhle, Konsulentfirma Arne Mæhle AS, Ås
Are Skaar Nielsen, NRLs Administrasjon
Oddgeir Tobiassen, NRLs Administrasjon

Arbeidsgruppen for RS'Kalk/Cordel
Thor Johnsen, Åge Nilsen AS
Hans M. Grepperud, C.M Mathiesen AS
Tom Nyberg, Bærum Rørleggerbedrift AS
Espen Kvarud, Nore VVS AS
Tor Anders Krogstad, Askim & Mysen Rør AS
Bjørn Grimsrud, Fagrådet for våtrom
Jan Olav Sandnes, Systemkonsult AS
Oddgeir Tobiassen, NRL

Revisjonsutvalg FL-VVS 2001
Geir Nygård (Imtech AS)
Trond Hegge (Caverion AS)
Knut Jarle Kvaløy (NRA Øst AS)
Tor Backe (NRL)

NRLs Entreprenørutvalg
Johan Arne Longvanes, Johansen VVS AS, Brattvåg, nestformann NRL
Torkil Schanke Hansen, Imtech Rør AS, Drammen
Dag Halvorsen, Sig. Halvorsen Holding AS, Sandnes
Torkild Korsnes, K. Lund AS, Trondheim
Paul Arne Skjold, Anders O. Grevstad AS, Bergen
Geir Bjørke, GK Rør AS
Gunnar-Harald Qvam, Caverion AS

NRLs representanter i Nordisk Styrings-gruppe
Tor Backe (adm.dir, NRL)
Stein Ove Bjelland (styreformann, NRL)

Styringsgruppa for iFag
Stein Ove Bjelland, Haugesund, NRLs styrerepresentant, formann
Morten Husa, NRLs Avdeling Vest
Anders Larmerud, NRLs Avdeling Oslo og omegn
Kjell Sivertsen, NRLs Avdeling Rogaland
Tor Backe, NRLs Administrasjon
Ove Hanstad, NRLs Avdeling Trøndelag, prosjektleder

NRLs ProductXchange-utvalg:
Thomas Jørs, Chr. M Vestrheim AS, Kokstad
Christine Sanner, Varme og Bad AS, Asker
Tom Thoresen, C.M. Mathiesen & Co AS, Oslo
Bengt Johnsen, NVS AS, Lier
Oddgeir Tobiassen, NRLs administrasjon
Øystein Iversen, CoBuilder

KONTORLOKALER: NRL har kontor i Furuholmenbygget på Majorstuen i Oslo, med adresse Fridtjof Nansens vei 19.

ADMINISTRASJON

ADM. DIREKTØR
TOR BACKE
(fra 1.1.1978)

- Adm. leder sekretariatet
- Sekretær GF og Styre
- Juridisk fagansvarlig
- Næringspolitikk
- NHO, BNL og GCI-UICP
- NRLs avdelinger

TEKNISK DIREKTØR
OLE LARMERUD
(fra 1.5.1997)
(Avd.sjef/oppl.leder 1981-1994)

- Kompetanseutvikling
- Utdanning, Yrkes-NM, Faglærersamlinger
- Akkordtariff og lønnssystemer
- Fagteknikk - lovgivning, forskrifter og regelverk
- Teknisk fagskole, Ingeniørhøyskolen

KOMMUNIKASJONSSJEF
TIRILL ILEBEKK HANSEN
(fra 6.9.2007)

- Ekstern og intern kommunikasjon
- Pressekontakt
- Webredaktør Skikkeligrørlegger.no og Bli rørlegger.no
- Sosiale medier
- Markedsføring
- Trykksaker

KONTORSJEF
ANNE LISE VINGENG
(fra 1.5.1971 -1.9.2013)
Etter å ha vært ansatt i NRL i 42 år, gikk Anne Lise Vingeng av med pensjon 1.9.2013.

KOMMUNIKASJONS-RÅDGIVER
RANDI HELEN NODELAND
(fra 3.2.2014)

- Internkommunikasjon
- Fagpresse
- Trykksaker
- Webredaktør nrl.no
- NRLnytt og Årsberetning

FAGSJEF
ODDGEIR TOBIASSEN
(fra 1.4.1997)

- NRL webSystem
- RS kalk Cordel
- Mesterutdanning
- Teknisk fagskole
- Kvalitetssikring HMS / DDV / FDV
- Kursintruktør - kursutviklig

ADMINISTRASJONS-SEKRETÆR
ANNE LISE IHLE
(fra 1.4.2002)

- Kontoradministrasjon
- Generalforsamlinger og styremøter – teknisk gjennomføring
- Entreprenørkonferanser – teknisk gjennomføring
- IK- håndbok
- Innkjøp og vedlikehold kontormaskiner
- Ajourhold kontoplan og prosjekter
- Postgjennomgang
- Saksarkiv – ajourhold og oppdatering
- Ferie- og fraværsstatistikk
- Vedlikehold kontorlokaler

ORGANISASJONS-KONSULENT
ANNIE IRENE TUKUN HOUMØLLER
(fra 1.4.1999)

- Medlemskap
- Medlemsfordeler
- Ifag - sekretariat
- Avdelingslederkonferanser - teknisk gjennomføring
- Håndverkerklagenemnda - sekretariat

FAGKONSULENT
ARE SKAAR NIELSEN
(fra 1.5.2010)

- Fagteknikk - lovgivning
- Forskrifter og regelverk
- Kursinstruktør
- Utviklingsarbeid
- NRLs vannskadeprosjekt - oppfølging og videreføringYrkes-NM
- Faglærersamlinger

KURS- OG KOMPETANSE-KONSULENT
INGEBJØRG MARTINSEN
(fra 1.4.2002)

- Kurs /konferanser, faglærersamlinger – teknisk gjennomføring
- Yrkes-NM - praktisk gjennomføring
- Kontakt med opplæringskontorene og fagskolene
- Lærematerieller – salg
- NRL webSystem – salg og vedlikeholdskontrakter
- RS-Kalk Cordel – sekretariat

MEDLEMS- OG ORGANISASJONSFORHOLD

NRL ønsker å ivareta alle sine medlemmers interesser på best mulig måte, enten de er store eller små. Man forsøker å legge til rette for at alle grupper av medlemmer skal føle at de har nytte av medlemskapet og at NRL er deres naturlige samarbeidspartner når det gjelder.

NRLS AVDELINGER

NRL har i dag 15 avdelinger:

NRLs Avdeling Finnmark
NRLs Avdeling Troms
NRLs Avdeling Nordland
NRLs Avdeling Trøndelag
NRLs Avdeling Møre og Romsdal
NRLs Avdeling Vest
NRLs Avdeling Rogaland
NRLs Avdeling Agder
NRLs Avdeling Telemark
NRLs Avdeling Vestfold
NRLs Avdeling Buskerud
NRLs Avdeling Oslo og omegn
NRLs Avdeling Romerike
NRLs Avdeling Østfold
NRLs Avdeling Hedmark og Oppland

NRLS ORGANISASJON

677 foretak med til sammen 9 329 ansatte per. 25.3.14. Ca. 13,4 mrd. NOK i omsetning.

Se også kapitlet "Tilsluttede organisasjoner".

NRLS ENTREPRENØRKONFERANSE

Fra 6. til 7. november 2013 ble NRLs Entreprenørkonferanse avholdt på Losby gods på Lørenskog. Konferansen samlet rundt 30 deltakere fra de større og mellomstore rørentreprenørene og hadde et tettpakket faglig program.

NORDISK STYRINGSGRUPPE

I alle år har det vært et nært og godt samarbeid mellom de fire nordiske lands søsterorganisasjoner. Daglig leder og formann i hver forening møtes vanligvis to ganger årlig for å utveksle nyheter, diskutere felles problemstillinger og bygge nettverk. I perioden er det avholdt to møter – den 6. februar 2013 i København og den 30. august 2013 i Haugesund. NRLs representanter i Nordisk Styringsgruppe er NRLs adm. direktør, Tor Backe og NRLs formann, Stein Ove Bjelland, Haugesund.

NRLs ORGANISASJON

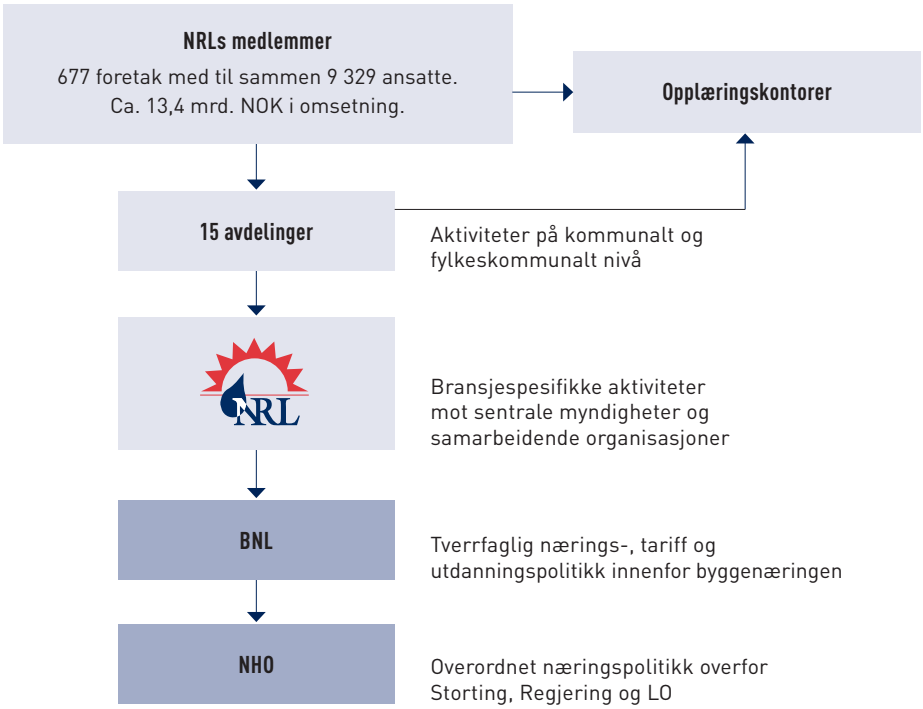

Henry Juva (finsk formann), Jari Syrjälä (finsk daglig leder) og Nils Jørgen Hansen (daglig leder i Tekniq)

MEDLEMSSTATISTIKK

Medlemmenes fordeling på valgdistrikter

Valgdistrikt	2012	2013	2014
1. Finnmark, Troms, Nordland og Svalbard	84	77	70
2. Nord- og Sør-Trøndelag	63	63	61
3. Hordaland, Sogn og Fjordane	81	78	86
4. Rogaland	62	69	73
5. Aust- og Vest-Agder	27	26	31
6. Telemark, Vestfold, Buskerud	109	108	106
7. Hedmark og Oppland	34	42	40
8. Oslo og kommunene Asker, Bærum,	108	110	109
9. Akershus og Østfold med unntak av kommunene Asker, Bærum, Nesodden og Oppegård	45	47	48
10. Møre og Romsdal	49	49	53
Til sammen	**662**	**678**	**677**

Antall ansatte

Antall ansatte	2012	2013	2014
Arbeidere	5 712	6 230	6 075
Funksjonærer	1 829	2 026	2 008
Lærlinger	1 094	1 287	1 246
Til sammen	**8 635**	**9 543**	**9 329**

Antall ansatte per foretak

Antall ansatte	2012	2013	2014
Inntil 5	272	234	242
6-10	177	175	165
11-20	120	151	139
21-40	66	80	93
41-60	13	23	18
61-80	6	3	7
Over 80	8	12	13
Til sammen	**662**	**678**	**677**

Stein Ove Bjelland (NRLs formann), Mats Bjørs (daglig leder, VVS företagen), Anders Mattson (formann, VVS företagen) og Søren Schmidt (formann i Tekniq).

NRLs 100-ÅRSFEIRING

31. mai - 1. juni kunne NRL feire 100-årsjubileum på Rica Holmenkollen Park Hotell. Etter en begivenhetsrik Generalforsamling samlet gjester fra inn- og utland seg til fest.

Holmenkolle
Park Hotel R
NRL

Kongens fortjenestemedalje til Lyder Soltvedt

Under åpningen av NRLs generalforsamling 31. mai ble NRLs mangeårige æresmedlem, Lyder Soltvedt, overrakt Kongens fortjenestemedalje i sølv av ordfører Fabian Stang for sin fantastiske innsats for foreningen gjennom en mannsalder.

Lyder Soltvedt, født 1924 i Bergen, har viet store deler av sitt yrkesaktive liv og sin pensjonisttilværelse til organisasjonslivet – både innenfor næringsliv og ideelle organisasjoner. Til tross for sin høye alder er han fortsatt en aktiv deltaker på NRLs årsmøter og deltar både i debatter og bidrar med dikt og taler på foreningens sammenkomster. Medaljeoverrekkelsen skjedde til stående applaus fra forsamlingen.

LYDER SOLTVEDT (nr.3 f.v) blir hedret av Tor Backe (t.v.), ordfører Fabian Stang og Stein Ove Bjelland etter å ha mottatt Kongens fortjenestemedalje.

STYRETS FORSLAG OM NAVNESKIFTE OG NY LOGO UTSATT

På NRLs Generalforsamling hadde Styret fremmet forslag til nytt navn på NRL – nemlig Rørentreprenørene Norge.

Forslaget var blitt til gjennom en lang og møysommelig prosess over en periode på 1 ½ år. Både en nedsatt profilgruppe, NRLs Styre og NRLs Administrasjon hadde gjennom denne perioden arbeidet seg frem til enighet om et felles forslag til nytt navn og ny logo. Til tross for et nært og varmt forhold til navnet Norske Rørleggerbedrifters Landsforening – VVS, var man kommet til at den samfunnsmessige, organisasjonsmessige og markedsmessige utvikling de siste 100 år stiller nye krav og forventninger til NRL som organisasjon – noe som også må få betydning for organisasjonens navn og profil i de neste 100 år.

Etter en lengre debatt ble det vedtatt at avgjørelsen om navneskiftet skulle utsettes til neste års generalforsamling, med den begrunnelse at medlemmene burde få mer tid på seg til å vurdere forslaget.

STYRETS FORSLAG TIL NAVNESKIFTE skal igjen opp til behandling på generalforsamlingen i 2014. I mellomtiden har NRLs kommunikasjonssjef, Tirill Ilebekk Hansen, reist landet rundt og informert om endringen på avdelingenes medlemsmøter.

Tre nye æresmedlemmer i NRL

Under NRLs jubileumsfeiring mottok tre hedersmenn organisasjonens høyeste utmerkelse for sin innsats for foreningen og norsk rørbransje. Det var tre bevegede æresmedlemmer som mottok salens hyllest.

TRE NYE ÆRESMEDLEMMER ble utnevnt under jubileumsmiddagen 1. juni. Fra høyre: Ole Larmerud, Dag Halvorsen og Morten Korsnes.

Æresmedlemskap i NRL henger høyt og skal kun deles ut til personer som har utvist særlig innsats for faget og NRL. Før jubileumsmarkeringen 1. juni var det kun to personer som hadde medaljen på sitt bryst – Helge Lid og Lyder Soltvedt. I anledning 100-årsjubilet ønsket NRLs styre å gjøre stas på hele tre flotte ambassadører for bransjen. I tillegg til heder, diplom og medalje blir også æresmedlemmene personlige medlemmer av organisasjonen og har dermed stemmerett i Generalforsamlingen.

Morten Korsnes
Morten Korsnes har hatt en rekke sentrale verv i NRLs styre og ulike arbeidsutvalg, og er de siste årene spesielt kjent for sitt bidrag i NRLs Forhandlingsutvalg og i Håndverkerklagenemnda. Morten Korsnes er kjent som en likandes, jordnær og positiv person, og det er summen av hans engasjement og personlige egenskaper som legges til grunn for utmerkelsen.

Dag Halvorsen
Dag Halvorsen har blant annet hatt verv i NRLs styre, både som formann, nestformann og styremedlem. Han har ledet lokalavdelingen, engasjert seg i VVS Informasjon og VVS Utviklingssenter og sitter i dag i BNLs styre. Han er også aktiv i Stavanger Næringsforening, hvor han i dag leder ressursgruppen for bygg og anlegg. Dag Halvorsen betegnes som en verdig kandidat på bakgrunn av hans fantastiske innsats, både som tillitsmann og diplomat.

Ole Larmerud
Tradisjonelt er det slik at det kun er medlemmer av foreningen som blir utnevnt til æresmedlemmer. Men i Ole Larmeruds tilfelle fant Styret det nødvendig å gjøre et unntak. Ole Larmerud er en bauta i norsk rørbransje. Merittlisten favner bredt – han har blant annet vært aktiv som forkjemper for yrkesutdanningen, skrevet utallige lærebøker og er kjent som Rørhåndbokas far. Han har vært bindeleddet mellom rørbransjen og sentrale myndigheter i en årrekke, og har representert – og representerer fortsatt – NRL i en mengde utvalg både i Norge og Norden. Ole Larmerud betegnes som en kjernekar, med godt humør og en kjapp replikk på lur. Det er Larmeruds utrettelige innsats for bransjen og hans bankende hjerte for faget som gjør han til et fullverdig æresmedlem.

Vi gratulerer!

Jubileumsaktiviteter

100-årsjubileet har vært markert ved flere anledninger gjennom 2013. Både interne og eksterne målgrupper har lært mer om NRL og rørbransjens betydning i samfunnet.

KUNSTEN Å TEMME VANNET

Like før jul 2013 utga NRL en flott jubileumsbok, ført i pennen av dramatiker og forfatter Kjell Kristensen.

Siden organisasjonen ble etablert i 1913 har både samfunnet og NRLs rolle gått gjennom en betydelig endring. For 100 år siden kommuniserte organisasjonen hovedsakelig til sine egne. I dag jobber NRL like mye rettet mot aktører utenfor bransjen som internt.

Jubileumsboka tar for seg fagets- og organisasjonens utvikling gjennom historien, og knytter 100 års utrettelig kamp for rørleggerfagets interesser og omdømme opp mot endringene i samfunnet for øvrig.

Generalsekretær i Plan Norge, Olaf Thommesen, mottar sjekken på 200.000 NOK fra NRLs adm.dir Tor Backe.

RØRLEGGERE GA RENT VANN I JUBILEUMSGAVE

I løpet av jubileumsåret 2013 samlet NRLs medlemsbedrifter, administrasjon og samarbeidspartnere inn 200 000 kroner til Plans GIVE ME 5-prosjekt i Senegal. Denne givergleden har bidratt til at Plan har kunnet sluttføre et viktig prosjekt for barns overlevelse i et land der ett av ti barn dør før fylte fem år, blant annet som følge av skittent vann.

Verdens viktigste aksjon ble den kalt fordi den satte søkelyset på en helt grunnleggende ressurs for et velfungerende samfunn. Nemlig rent vann. En selvfølge for nordmenn i dag, men ikke like selvfølgelig da NRL ble dannet for 100 år siden. Dermed passet aksjonen godt som et jubileumstiltak. Startskuddet for jubileumsaksjonen gikk på Verdens vanndag 22. mars, en FN initiert merkedag som markeres over hele verden. Målet var å samle inn minst NOK 100.000 til PLANs prosjekt "GIVE ME 5" i Senegal. Prosjektet omfatter vaksinering, medisiner og rent vann slik at flere barn får oppleve sin 5-årsdag. Prosjektet i Senegal er nå fullført, blant annet som følge av NRL-bedriftenes bidrag til prosjektet. Penger har vært samlet inn gjennom DM til bedrifter, engasjement på Facebook og egne aktiviteter på bransjesamlinger. Aksjonen har også fått mye oppmerksomhet både i eksterne og interne medier.

VVS-INSTALLASJON PÅ VITENSENTERET TIL TEKNISK MUSEUM

NRL inngikk i 2013 et samarbeid med Vitensenteret/Teknisk Museum i Oslo, som resulterte i en interaktiv installasjon. Installasjonen introduserer barn og unge til den jobben rørleggeren gjør, og viser hvordan vannet beveger seg gjennom boligen. Teknisk museum har over 250.000 besøkende per år.

På Teknisk Museum kan barn leke og lære. Gjennom aktiv deltakelse og interaktive installasjoner får barn utforske prinsipper innenfor energi, fysiske fenomener, matematikk og medisin. Et høyt antall skoleklasser besøker museets Vitensenter i løpet av et år og flere store norske bedrifter med relasjon til forskning og utvikling finner det naturlig å være representert her.

NRLs installasjon er sentralt plassert ved inngangen til Vitensenteret. Før installasjonen kom på plass som del av den faste utstillingen ved Teknisk Museum fikk den en gjesteopptreden ved NRLs prisbelønte jubileumsstand på Bygg Reis Deg. Utstillingen på Vitensenteret er fast, men Teknisk Museum er opptatt av å skape nye opplevelser og temautstillinger innenfor teknologi, industri, vitenskap og medisin. Det åpner for at NRL i fremtiden kan delta i brede publikumsarrangementer der VVS, infrastruktur og sanitær er aktuelle tema.

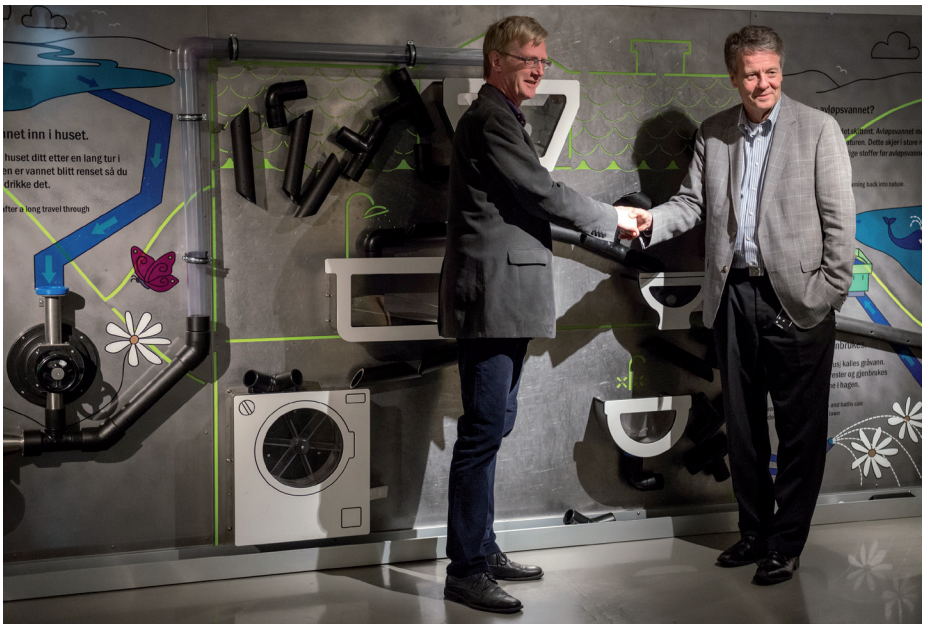

Vitensenterets Jan Alfred Andersson takker NRLs Tor Backe for jubileumsgaven.

Installasjonen har allerede blitt et populært blikkfang for museets mange unge besøkende.

Bygg reis deg

Det var en sprek 100-åring som viste seg frem for publikum under Bygg reis deg 2013. Målet med den nær 180 kvm store standen var å synliggjøre rørleggerfagets historie og fremtid. Museumsgjenstander lånt fra norsk Folkemuseum, gamle reklameplakater, en staselig T-Ford fra 1919 – og ikke minst en gjeng engasjerte seniorrørleggere i tidsriktige kostymer utlånt fra NRK, stod for det historiske suset. Skikkelig rørlegger var representert med forbrukerinformasjon.

I rekrutteringens navn ble det tradisjonen tro også avholdt mesterskap. Fire dyktige kandidater konkurrerte om å bli kåret til Norges beste rørleggerlærling, og det var Martin Gulstad Andersen fra Wislan Rør AS, som vant i konkurranse mot Dan-Michael Rieber Riise, Morten Nygaard Hedlund og Christian Christensen.

Ekstra gledelig var det at NRLs stand ble kåret til messens beste blant 544 utstillere.

NRL

SKIKKELIGRØRLEGGER.NO

JOBMAN

Bilrørlegger

DIPLOM
Bygg Reis Deg 2013
Beste stand
Tildeles:
NRL
BYGG REIS DEG 13
16.-20. OKTOBER

MEDLEMSPORTRETTET:

Med rørbransjen i blodet

Hilde Jensen lærte å forhandle av bestefar og bedriftsetablerer Sverre Jensen i 1976. Årene etter har hun tilbragt i familiebedriften, med ledelse, kamp for kvalitetssikring av produkter og engasjement i "VVS-kalenderpikene".

TEKST OG FOTO: RANDI HELEN NODELAND

Hun er tredjegenerasjons Jensen som sammen med broren Bjørn driver den tradisjonsrike familiebedriften Jensen Varme og Sanitær AS. Firmaet ble stiftet i 1930 under navnet Jensen & Borge AS, og jobber i dag med prosjekter både innen nærings- og forbrukermarkedet.
Bedriften har vært medlem av NRL siden oppstarten, og Hilde sitter i dag i styret for NRL Buskerud. Her er hun en aktet bidragsyter som stadig setter kvalitet på agendaen.
På papiret har hun det økonomiske ansvaret for bedriften og er styreformann, mens broren er registrert som daglig leder. I praksis driver de firmaet i samarbeid, og Hilde motiveres av allsidigheten i jobben.
– I en liten bedrift på 20 mann gjør du alt. Du rydder lager, teller varer, snakker med kunder – og mye, mye mer. Det er en allsidig jobb og det er aldri en kjedelig dag. Slik var det da jeg begynte for 32 år siden, og slik er det fortsatt, sier hun.

– En hardhaus i forhandlinger

Fra starten av sin karriere, i 1976, var Hilde stort sett på jobb i familiebedriften om dagen og på skolen om kvelden, der hun studerte bedriftsøkonomi.
– I opplæringsperioden satt jeg mest på en pinnestol ved siden av bestefar og hørte ham forhandle med leverandører på telefonen. Han var en drivende dyktig forretningsmann og en hardhaus i forhandlinger. Det var dette jeg også skulle lære meg, sier hun.

Forhandlingens kunst ble lært, og det var også mye manuelt arbeid i forretningen.
– Så det ble lange dager. Men jeg var ung og full av energi, så det gikk fort. Jeg tror denne inngangen til arbeidslivet har vært med på å forme arbeidsmoralen min, sier Hilde.

Et hus med sjel

Foretaket har holdt hus i lokaler i Tordenskiolds gate 55 i Drammen siden 1965. Tidligere holdt de hus på Strømsø i Drammen, der de hadde vært siden oppstarten i 1930.
Hele 1.200 kvadratmeter disponeres over loft, kjeller, to etasjer og utvendig lagringsplass, og huset har mye sjel og historie.
– Frem til det skulle bygges leiligheter i annen etasje på 70-tallet, visste vi ingenting om husets opprinnelse. Selv etter å ha sjekket hos kommune, riksantikvar og bibliotek var det ingen informasjon å oppdrive. Men da vi rev en av veggene i annen etasje fikk vi mange svar, sier Hilde. I veggen lå det nemlig et brev adressert til en tilfeldig finner. Datert til 1897 og med påskriften "Den som finder dette brev kan aabne det" var det ikke fritt for at familien Jensen med ansatte ble i fyr og flamme.
Forfatteren, Gunerius Arntsen, hadde lagt brevet der da han fikk reist huset. Rommene ble deretter brukt som boliger, bakeri, melkebutikk og menighetslokaler for "Den chatolsk aposteliske menighed" med selveste Gunerius Arntsen som leder og prest.
I dag hevder flere av de ansatte å ha opplevd uforklarlige hendelser i det ærverdige huset. Rasling, lyder av ting som flyttes på og en utydelig mannsskikkelse er blant de rapporterte hendelsene. Ved en av disse episodene ble politiet tilkalt, da ansatte trodde det var innbrudd i huset.
– Hva det er, vet ingen, men vi har jo vurdert å invitere "Åndenes makt" fra TV Norge, sier Hilde.

Kjemper for kvalitet

Ved siden av sine sedvanlige 12-timersdager i Jensen Varme & Sanitær, har Hilde i flere år utvist et brennende engasjement for kvalitetssikring av produkter i rørbransjen. Blant annet som en av talspersonene i rørbransjens omdømmeprosjekt Skikkelig rørlegger.
– Selv bruker og selger vi selvfølgelig utelukkende produkter som er godkjent av Sintef Byggforsk. Dessverre har vi mange andre typer konkurrenter enn rørleggerbedrifter, sier hun, og sikter til store byggevaremagasin, sporadiske pop-upbedrifter og netthandel.

GAMLE DELER: I kjelleren hos Jensen varme & sanitær har det samlet seg opp utallige gamle rørdeler.

FØRSTE KASSE: Hildes bestefar brukte dette kasseapparatet da han åpnet butikken i 1930.

HISTORISK HUS: Lokalene i Tordenskiolds-gtate 55 i Drammen har huset bakeri, menighet og melkebutikk foruten beboere siden byggeåret 1897.

Ujevn konkurranse
– Vi konkurrerer ikke på lik linje, for disse forhandlerne er ikke pålagt å bruke produkter som er godkjent. Dette er en av grunnene til at deres produkter blir langt billigere enn de som selges av seriøse aktører, sier Hilde. Når disse billigproduktene ryker, er allikevel Jensen Varme & Sanitær AS en av mange rørleggerforretninger som urettmessig tar støyten fra misfornøyde kunder.
– De får beskjed fra utsalgsstedet om at det bare er å gå til rørlegger for å få reservedeler til produktene de har kjøpt hos dem. Men det er jo i de fleste tilfeller umulig. Alle i rørleggerbransjen vet at om man har en kran fra Oras, så må man ha reservedeler fra Oras om den går i stykker. Hvis du har ei billigkran fra Kina som du har kjøpt på nett, er det ingen deler som passer. Det er ikke bare en stol du skal sette i stua, det er en del som skal monteres i vann-nettet. I verste fall kan slike produkter gjøre store skader, sier Hilde. Hun legger til: – Vi selger ikke slike produkter. Det var derfor jeg ble så tent på Skikkelig Rørlegger – fordi den utfordringen som blir tatt opp der er ting vi opplever hver eneste dag.

"Kalenderpike" for veldedighet
Et annet prosjekt Hilde vier seg til, er kalenderen som "VVS Kalenderpikene" nå har gitt ut to eksemplarer av – én i 2012 og den nyeste for 2013.
– Det begynte som en artig idé på sommerfest i 2010. Flere av jentene i VVS-bransjen var samlet, og vi kom frem til at vi var lei alle kalenderne med lettkledde jenter og at vi trengte en kalender med kjekke og sporty menn, smiler Hilde.
I januar 2011 møttes 15 av jentene igjen. Denne gangen i fullt alvor, for å planlegge iverksettelse av kalenderen.
– Vi fant ut at vi skulle gjøre det for veldedighet og ble enige om å gi pengene til utsatte kvinner og barn ved Betzy krisesenter her i Drammen.

Kalenderen 2012 med midtsidemenn ble et faktum, og modellene ble funnet i rørleggerbedrifter rundt om i det ganske land. Prosjektet fanget oppmerksomheten hos nasjonale medier og "VVS Kalenderpikene" ble tildelt pris og 25.000 kroner fra organisasjonen Hvitt Bånd.
– Sammen med salgsinntektene på 120.000 kroner, kunne vi da gi 145.000 kroner til Betzy, sier Hilde, og legger til at dét er utrolig motiverende.

Årets kalender har allerede samlet over 100.0000 kroner fra sponsorer i rørleggerbransjen og salg. Pengene går uavkortet til Kirkens Bymisjon og deres prosjekt "Friminuttet" for vanskeligstilte barn.
– Vi er så imponert over bedriftene, kalendergutta, og det de har stilt opp med. Det er et enormt sosialt hjerte i rørleggerbransjen, sier Hilde.

Slapper av med tungrock
Lange dager og prosjekter som avløser hverandre i tur og orden er Hildes hverdag. At hun har funnet metoder for avkobling overrasker dermed de færreste. At én av dem er beksvart metall, av typen Satyricon og Dimmu Borgir er antakeligvis mer overraskende.
– Jeg synes metal er den mest spennende musikksjangeren. Det er komplisert musikk og du må sette deg ned og lytte, sier Hilde. I det siste har hun lyttet mye til blackjazzbandet Shining. – Det er egentlig seriøse jazzmusikere, men de har tatt jazzen et steg videre, smiler Hilde lurt.

Hun ble introdusert for metallens verden da sønnen Torstein tidligere spilte i black metal-bandet Ansur. Bandet ga ut to plater og

FJERDE GENERASJON: Hildes niese Tine (t.h.) er fjerde generasjon Jensen som jobber for bedriften. – Tante er en veldig god sjef, sier hun.

SAMARBEID: Bjørn og Hilde Jensen har jobbet sammen i og ledet Jensen Varme & Sanitær i en årrekke. De beskriver samarbeidet seg i mellom som godt, og ser mange styrker i det å være en familiebedrift.

spilte flere konserter rundt omkring i Europa. – Det var slik jeg kom inn i dette. Da Torstein skulle spille på John Dee, var det ikke sønnen som var nervøs – det var mora. Nå synes han jeg blir for ensporet fordi jeg hører så mye på metal som jeg gjør, men det var jo han som fikk meg inn i dette, sier Hilde, før hun legger til: – Jeg hører på all slags musikk, altså. Men hvis jeg skal på konsert, må det nesten være noe med metall. Det er så mye energi og når man kommer ut fra konsert har man fått ut så mye frustrasjon. Det blir en slags renselse.

Nasjonalt kollegium med NRL

– Det er flere fordeler ved å være NRL-medlem. Det kanskje aller beste er at man får et kollegium med en samarbeidsplattform. Med medlemskapet møter vi våre konkurrenter på en annen måte. Og så er det dette med faglig påfyll – det får vi mye av, og det er viktig, sier Hilde.

Som styremedlem i NRL Buskerud, er hun aktivt involvert i organisasjonen.

– Det opplever jeg som veldig interessant. Jeg får mye input der som jeg ellers ikke ville fått. For eksempel diskuteres opplæring i rørleggerfaget, innspill i politiske saker, kursing og fagoppdatering. Vi i bransjen opplever mange av de samme utfordringene i hverdagen, og det er fint å diskutere dette med andre, sier hun. Tredjepartsavtalene og medlemsfordelene er de momentene Hilde trekker frem som uvurderlige gjennom NRL-medlemskap.

– Blant annet er yrkesskadeforsikringen gjennom NRL uslåelig. Du får igjen mye for medlemskapet, selv om det er dyrt. Vi konkluderer med at prisen er verdt det, og ser det som usannsynlig å stå utenfor.

– Må stå samlet

– Vi kunne heller ikke ha stått utenfor Comfort-kjeden, der vi har vært medlemmer siden 1978. Også her er vi en av de eldste medlemsbedriftene, sier Hilde. Hun mener kjeden fikk urettmessig kritikk, da en av medlemsbedriftene mente kjeden satte produktprisene for høyt.

– Vi rørleggerne skal stå som en samlet aktør mot useriøse aktører og må stå sammen mot dårlige produkter. Jeg synes det å lange ut mot Comfort var feil vei og slå. En samlet bransje er med på å forme fremtiden. Skal vi ha det slik som i for eksempel Danmark, der det ikke er faghandler lenger? spør Hilde retorisk.

Hun mener smertegrensen er nådd for rørleggerne når det kommer til fortjeneste, og at det nå også må ligge på grossister og leverandører å redusere sine priser for å møte konkurransen.

– Grossistene devaluerer stadig sine forhandlerpriser med begrunnelsen «Vi må møte priskonkurransen i markedet». Men våre kostpriser har ikke gått ned, så hittil er det bare rørleggerne som har måttet redusert sine priser, sier Hilde.

Hun understreker at det er dyrt å drive rørleggerbutikk. Utstillinger krever kapital og Hilde er klar på at det skal være fagfolk i butikken, noe som heller ikke er billig.

–Våre konkurrenter har hverken fagkunnskap eller reservedeler, og de kan sjelden yte service på produktene etter salg. Men de har masse penger å markedsføre seg med, sier Hilde. Hun mener at om rørleggerbedrifter skal fortsette å være utstillingsvinduet i bransjen, må også andre enn rørleggerne ta en del av kostnaden.

– Og når det kommer til stykket - hvor skal grossistene og leverandørene vise sine produkter, hvis ikke rørleggerne klarer å drive butikkene sine framover, spør Hilde.

KALENDERPIKER: Sammen danner Wenche Tømmerås, Therese Skolem, Hilde Trydal, Vibeke Thon Bodahl, Hilde Jensen, Hanne Herness, Anita Sagen, Tine Jensen, Solfrid Sandbekk, Martine Jerndahl Fosse, Unn Kristin Ødegaard, Kari Høytomt og Susanne Imset den harde kjerne i VVS Kalenderpikene.

SITT ANDRE HJEM: Hilde Jensen tilbringer størsteparten av tiden sin på jobb i familiebedriften Jensen Varme & Sanitær AS. Hun er hovedsakelig ansvarlig for alt av økonomi innen bedriften, men fungerer også som daglig leder, personalansvarlig, butikksjef og det aller meste annet – bortsett fra rørlegger.

LØNNS- OG ARBEIDSFORHOLD

Akkordbruken skal økes etter tariffoppgjøret 2013. I følge målingene som det er vist til, har det aldri før blitt brukt så lite akkord – en trend NRL ønsker å snu.

TARIFFOPPGJØRET 2013

Tariffoppgjøret 2013 var et forbundsvist oppgjør.

For øvrig ble det foretatt tilpasninger av statistikkbaserte satser innenfor Fellesoverenskomsten for byggfag (FOB) – se nedenstående "Lathund".

TARIFFOPPGJØRET 2013
Overenskomstens satser

	2012	2013 gjeldende fra og med			
		1.4.	16.4.	1.8.	1.9.
Rørl.lønn, minstelønn - bestått svenneprøve (§ 2-1.1)	169,00	174,10			
Bastillegg – minstegodtgjørelse (§ 2-11.1)	6,40	6,40			
Rørlegger - reisetid i arbeidstiden (§ 7-2.8.5.)	serv.lønn		serv.lønn		
Rørlegger - reisetid utenom arbeidstid (§ 7-2.8.3)	100,00		100,75		
Hjelpearbeidere/ufaglærte uten bransjeerfaring, minstelønn (§ 2-1.2) – også lærling som arbeider overtid	152,00	156,60			
Hjelpearbeidere/ufaglærte med minst 1 års bransjeerfaring, minstelønn (§ 2-1.2) – også lærling som arbeider overtid	158,40	163,20			
Hjelpearbeidere/ufaglærte, reisetid i arbeidstiden (§ 7-2.8.5.)	serv.lønn		serv.lønn		
Hjelpearbeidere/ufaglærte, reisetid utenom arbeidstiden (§ 7-2.8.3)	91,30		92,05		
Lærling etter Kunnskapsløftet, lønn prosentvis basert på nyutdannet fagarbeiders fortjeneste (§ 3-2.1.)					
1. Fra 0 - 6 mnd.	30 %	30 %			
2. Fra 6 - 12 mnd.	40 %	40 %			
3. Fra 12 - 18 mnd.	55 %	55 %			
4. Fra 18 - 24 mnd.	75 %	75 %			
5. Fra 24 - 30 mnd.	80 %	80 %			
Lærlinger med avvikende kontraktsvilkår – se Kap. 3					
Lærlinger, reisetid i arbeidstiden (§ 7-2.8.5.)	serv.lønn		serv.lønn		
Lærlinger, reisetid utenom arbeidstiden (§ 7-2.8.3.)	68,50		69,25		
Skiftarbeid (§ 6-4)					
2 skift	25,20		25,39		
3 skift	40,25		40,55		
Lørdager etter kl 1300 og dager før helligdager mm	99,25		100,00		
Akkordarbeid, % -tillegg (§ 4-2 nr 1) (frem til 1.8.2013 kr 0,75 per time, deretter nytt prosenttillegg frem til 1.9 hvoretter akkordprisene justeres opp og % -tillegget nulles)	78,32			85,10	0
Overtidsgrunnlag, rørleggere (§ 6-2.2) – også lærlinger	220,43		226,60		
Bevegelige helligdager - Bilag 9. Fellesoverenskomsten					
Utrykningstillegg lørdag (§ 6-2.3.4) – minst	147,40		147,40		
Godtgjørelse korte velferdspermisjoner (§ 2-8) Se også Bilag10 (vedkommende arbeidstakers individuelle lønn)					
Matpenger dersom overtid varer minst 2 timer (§ 2-13.1)	76,00	76,00			
Matpenger ved overtid utover 5 timer avtales (§ 2-13.1)					
Kafépenger (§ 2-13.2)	25,00	25,00			

Som vanlig ble det ført lokale lønnsforhandlinger etter at det sentrale oppgjøret var i havn. Tilbakemeldinger fra NRLs avdelinger viste følgende lønnsutvikling lokalt:

LØNNSUTVIKLING 2013 I RØRLEGGERFAGET (VEID) – FORDELT DISTRIKTSVIS

(Tabellen tar ikke høyde for lønnstillegg i form av diverse frynsegoder. Heller ikke diverse lønnstillegg for kompetanse, ansiennitet etc.)

		Servicelønn			Forskudd akkord		
Avdeling	Antall foretak/ansatte	Timelønn før 1.4	Timelønn etter 1.4	%-vis endring	Timelønn før 1.4	Timelønn etter 1.4	%-vis endring
Finnmark	14/80	208,74	217,18	4,04			
Troms	7/135	208,90	214,60	2,72	212,50	219,00	3,05
Nordland	10/161	216,75	224,10	3,39	205,00	212,50	3,65
Nord-Trøndelag	6/42	224,88	230,07	2,31	193,50	201,00	3,88
Sør-Trøndelag	12/184	224,86	230,61	2,56	209,45	216,88	3,55
Møre og Romsdal	16/180	219,03	223,37	1,98			
Vest (Stor-Bergen)	31/386	227,69	235,4	3,4			
Vest (Distriktene)	8/55	216,08	223,9	3,61			
Rogaland	38/450	240,19	247,20	2,92			
Nord-Rogaland	12/107	228,08	234,78	2,92			
Sør-Rogaland	26/343	245,78	252,94	2,92			
Agder	7/187	234,70	240,50	2,50			
Telemark	30/285	215,46	219,90	2,06			
Vestfold	21/178	218,00	224,00	2,75			
Buskerud	22/296	217,49	226,15	2,95			
Buskerud akkord	2/136				206,61	210,89	2,09
Hedmark/Oppland	8/167	211,90	217,01	2,44	203,00	208,00	2,30
Oslo (0-5 ansatte)	10/45	231,00	238,00	3,00			
Oslo (6-15 ansatte)	19/176	232,00	238,00	2,90			
Oslo (→ 15 ansatte)	9/356	224,00	228,00	1,80	218,00	222,00	1,80
Oslo – gjennomsnitt	38/577	229,00	235,00	2,60	218,00	222,00	1,80
Romerike	10/106	227,00	229,50	1,00			
Østfold	9/175	216,50	220,80	2,00	206,00	210,00	2,00

AKKORDTARIFFEN FOR RØRLEGGERFAGET

Teknisk revisjon av akkordtariffen for rørleggere ble avsluttet sommeren 2013 og den reviderte utgaven gjelder fra 1. september 2013. Partenes forhandlingsutvalg var enige om følgende mål for revisjonen:

- å øke bruken av akkord i avlønning, måleaktiviteten er på et historisk lavmål
- å legge til rette for bedre produktivitet og økt motivasjon for bruk av akkordtariffen
- å fange opp utviklingen på det materialtekniske området de siste fire årene
- å øke fortjenestenivået ved måling som et virkemiddel i økt bruk av tariffen
- å rette opp skjevheter i alminnelige bestemmelser og prislister

Dessuten var det enighet om å nullstille det generelle prosenttillegget på 85,10 %. Det vil si at alle priser ble multiplisert med 1,851. De største endringene ble gjort i avsnittet "Alminnelige bestemmelser", mens det i prislistene kun ble foretatt mindre endringer.
Resultatet av revisjonen er en økning på 6-9 % avhengig av byggtype.
I forbindelse med revisjonen er det avholdt informasjonsmøter i de fleste av NRLs avdelinger.

Året i avdelingene og opplæringskontorene

Vi ønsker enda tettere kontakt mellom de ulike avdelingene og opplæringskontorene i NRL. Derfor har vi latt avdelingslederne fortelle om fjorårets høydepunkter og hovedutfordringer også i NRLs årsberetning.

"HER STARTET VI OPP I 2013"

Rune Hanssen, NRLs avdeling Agder/ NRL opplæringskontor i Agder

– Kort fortalt har det ikke vært så lett å starte et nytt opplæringskontor her, men det har skjedd mye på kort tid og jeg synes vi har kommet langt. Målet har vært å bli godkjent av både Aust- og Vest-Agder, og det har vi blitt. Da vi endelig kom i gang fikk vi inn 10 lærlinger første halvåret, og det må vi si oss sånn tålelig fornøyde med. Hittil har jeg konsentrert meg mest om Vest-Agder. Det er mer enn nok å ta fatt på her. I 2013 fikk vi inn fire nye medlemsbedrifter, mens to bedrifter meldte seg ut. En av de mest positive tingene som har skjedd i år, er at vi har fått et meget godt samarbeid med NELFO.

"MÅ JO VÆRE NOE SOM ER NEVENYTTIG"

Per Kristian Hansen, NRLs avdeling Nordland og Troms

– Her i Nordland og Troms er opplærings-kontoret (Orin) separat fra avdelings-kontorene. Både Merete i Orin og jeg deltar på utdanningsmesser. Vi er aktive og fronter NRL og opplæringskontoret. Vi har alt fått ett nytt medlem i 2014, og håper vi får flere utover året. Jeg reiser mye rundt og har masse kontakt med medlemsbedriftene. Det ser jeg på som en nøkkel til å ha et godt samarbeid med bedriftene. Oppslutningen er god når vi arrangerer. Men det må jo være noe som er nevenyttig, og ikke bare rene informas-jonsmøter. I det siste har vi konsentrert oss om Nordnorsk mesterskap for rørlegger-lærlinger, som ble arrangert for første gang i 2014.

"GOD SPEILING AV RØRLEGGERBRANSJEN"

Ruben Åsheim, NRLs avdeling Finnmark

– Mye av jobben vår her i Finnmark er formidling av informasjon. Samle inn, være et bindeledd mellom NRL sentralt og medlemmer. Om det er felles behov, kaller vi inn til møte. Avstandene her er jo en begrensning i forhold til møteaktivitet, så vi må se at det har en verdi for å kunne bruke penger på reisevirksomhet – men vi har mye kontakt med medlemmene på mail og telefon. Det blir gjensidig. Det er bare én bedrift av en viss størrelse som ikke er med, så vi er en god representant av bransjen i Finnmark. Vi har en god speiling av rørleggerbransjen her, og er fornøyd med medlemsoppslutningen.

"TEK10 OG VANNSKADER VEKKER ALLTID INTERESSE"

Anne Dufseth, Hedmark og Oppland

– Utfordringen i Hedmark og Oppland ser ut til å være at medlemmene ikke melder seg på kurs før etter at påmeldingsfristen har gått ut. I 2013 har vi avlyst fire kurs – prosjektlederkurs, baskurs, våtromskurs og webSystemkurs, sier avdelingsleder for Hedmark og Oppland, Anne Dufseth. Hun har booket kurs for året 2014 i mars, og håper hun slipper å avlyse noen av disse utover året.

– Det har vært større oppslutning på medlemsmøtene våre, men jeg skulle like-vel ønske det kom flere. Det som imidlertid alltid vekker interesse, er kurs om Tek10 og vannskader. Der kommer det mange.

"SAMARBEID MED GODE SYNERGIEFFEKTER"

Eli Hermine Heyerdahl Eide, NRLs avdeling Buskerud

– I 2013 ble det avgitt 33 svenneprøver i Buskerud, så lærlingesituasjonen er veldig bra. Bedriftene er veldig flinke til å ta inn lærlinger. Noe av det vi bruker mest tid på, er reklamasjoner. Mange kunder er frustrert på grunn av feil fakturaer og vi får mange spørsmål om fakturering av lærlinger. Dette gjelder ikke bare NRL-bedrifter, men også ikke-medlemmer. For bransjens skyld snakker jeg også med disse for å prøve å ordne opp i ting. I forhold til næringspolitikk samarbeider vi med Drammen Håndverker- og Industriforening og de andre bransjene om å ha fokus på ROT-fradrag, for å få innført det. Til sammen har vi 46 medlemsbedrifter.Vårt opplærings-kontor er flerfaglig og favner byggfagene, med fagansatte i hvert fag. Rørleggerfaget er det klart største i OBU. Vi har gode synergieffekter av samarbeid med de andre fagene, og kan bruke mer tid på lærlingene og mindre tid på administrasjon.

"HØYDEPUNKTET VAR DEFINITIVT THORBJØRNRUD-SEMINARET"

Anders Larmerud, NRLs avdeling Oslo og omegn/Rørleggerfagets opplærings-kontor, Oslo og omegn

– I Oslo og omegn er 102 bedrifter medlem-mer av NRL, men det er 51 flere som er medlem av opplæringskontoret, som vi også gjerne vil ha med. Den største utfordringen her er dermed å rekruttere medlemsbedrifter, noe vi har arbeidet med i 2013 og kommer til å fortsette med i fremtiden. Høydepunktet var definitivt Thorbjørnrudseminaret, der 80 medlemmer deltok. Idéen var å tilby et seminar og kursopplegg til en fornuftig pris, og det ble svært vellykket. Derfor har styret besluttet å videreføre opplegget. Gjennom året har vi hatt fire styremøter og tre medlemsmøter – sistnevnte med varierende oppslutning. På noen møter har vi hatt 50, mens på andre 15 deltakere. I 2013 hadde opplæringskontoret 293 lærlinger, en økning siden 2012, og et antall vi er fornøyd med!

"VI HAR ET INTERESSERT OG OPPEGÅENDE STYRE"

Einar Mehus, NRLs avdeling Romerike/ Opplæringskontoret for rørleggerfaget i Romerike

– Vi har hatt et helt greit år både med tanke på styremøter og medlemsmøter og vi setter en dagsorden for hvert møte vi har. Vi har et interessert og oppegående styre og prøver å tilrettelegge mest mulig for medlems-massen vår. Da får de ofte oppdateringer om viktige ting og tema i bransjen. Som mange andre sliter vi med å få medlemmer til å komme på møtene våre. Vi har imidlertid en fast gjeng vi stort sett kan regne med hver gang. Til sammen utgjør de rundt 40 prosent av medlemsmassen vår.
Vi har et lite, uavhengig opplæringskontor, med 55 lærlinger totalt. Det er en kraftig oppgang i løpet av få år. Her brukes et 240- timerskurs som har blitt veldig pop-ulært. Ambisjonen er at elevene som går ut av dette etter ett år, minimum skal være på høyde med KEM-elevene som har tileg-net seg omtrent den samme kompetansen etter to år på videregående.

"VI HJELPER HVERANDRE PÅ TVERS AV AVDELINGER"

Kjell Sivertsen, NRLs avdeling Rogaland/ Opplæringskontoret for rørleggerfaget i Rogaland

– Vi hadde mye på agendaen i 2013, og det har vært godt med folk på medlemsmøtene. Vi arrangerer hvert år en lutefiskaften sammen med leverandører, da inviteres også grossistene. Dette året hadde invitert NHO Rogaland til å holde foredrag og det kom 56 deltakere på møtet. Til sammen har vi 70 medlemsbedrifter her i Rogaland. Vi har fokusert på tre ting: Svart arbeid, Tek10 og rekruttering. Vi har 225 lærlinger på løpende kontrakter, og i 2013 skrev vi 83 nye lærekontrakter. På Rogalands-kontoret er vi tre ansatte – hvor én er relativt ny.
Vi har også et godt samarbeid på tvers av avdelingene. Hvis vi har noe som andre avdelinger trenger, hjelper vi gjerne. Blant annet har Rune Hansen fra Agder vært oppom for å se hvordan vi driver.

"ØNSKER TRE NYE KEM-LINJER"

Lars R. Tomren, NRLs avdeling Møre og Romsdal/Rørleggerbedriftenes opplæringskontor, Møre og Romsdal

– Vi har 51 medlemmer, og det er god gang i avdelingen. Vi avsluttet nettopp bas-kurs, og hadde våtromskurs i slutten av november. Det var gode kurs, og det blir spennende å se på resultatene.
Vi jobber med et prosjekt i fra årsmøtet i fjor, der vi vedtok å utrede egne lokaliteter både til kurs, møter og kontorer. Prosessen er godt i gang, og vi har tanker om å etablere samarbeid med ventilasjon og kuldefagene. Det er fortsatt i tankesmia, men dette er jo en bransjesak som både gjelder NRL, opplæringskontor og kanskje flere. Ellers går det sin vante gang. På opplæringskontoret er 10-12 meldt opp til svenneprøven. Vi hadde 39 lærlinger rett før årsskiftet. På ei halv stilling, så er det nok det. Ønsket er å få til en KEM-linje på Romsdal VGS i Molde, ei på Kristiansund VGS og ei på Borgund VGS i Ålesund fra 2014 til 2017.

"NESTEN ALLE RØRLEGGERBEDRIFTENE ER MEDLEMMER"

Roar Aasen, NRLs avdeling Telemark/ NRLs opplæringskontor, Telemark

– Her i Telemark er nesten alle rørleggerbedriftene medlemmer - 41 stykker, og det er tre andre vi jobber med å få med. I år er NRL Telemark 20 år, og jubileet ble feiret på Villa Fløyen i Skien med inviterte gjester – og ordføreren i Skien. Alle som er medlem av NRL Telemark, er automatisk medlem av opplæringskontoret, noe som er veldig greit ettersom jeg er her alene. Vi åpnet en helt ny prøvestasjon i 2013 der vi investerte mye penger i et opplæringssenter med undervisning og svenneprøver for elevene våre. Det er veldig spennende, og et skikkelig løft. I 2013 ble det avlagt 27 svenneprøver der. I 2013 ble det tegnet 20 nye lærlingekontrakter, og det er også rekord her oppe. Det var veldig bra.
I utgangen av 2013 hadde vi 51 lærlinger. Det er mye rekruttering på ulike skoler her. Jeg tror 2014 blir et veldig spennende år!

"MEDLEMSTALLET ER STATUS QUO"

Ove Hanstad, NRLs avdeling Trøndelag/ Opplæringskontoret for rørfag i Trøndelag (ORIT)

– Det har vært et normalt år her i Trøndelag, og medlemstallet er status quo – tre inn og tre ut. I løpet av året har vi hatt fire avdelingsmøter og fem styremøter
Vi får en del spørsmål rundt kontraktsrett, og løser noe av dette lokalt, men hvis det blir heavy, går det til Tor Backe. Vi opplever at vi har tillit blant medlemmene. Ellers er mye av vår virksomhet basert mot rekruttering inn til faget. Vi er fire ansatte her, som også er engasjert i iFag. Opplæringskontoret er imidlertid den desidert største virksomheten hos oss.
I gjennomsnitt har vi 120 løpende lærlingekontrakter.

"INGEN HADDE MOTFORESTILLINGER"

Morten Husa, NRLs avdeling Vest/ Opplæringskontoret for rørleggerfaget i Hordaland

I vest er 77 bedrifter medlemmer av NRL, et tall vi anser som høyt. Vi har økt med sju medlemsbedrifter, noe som skyldes en nylig vedtektsendring. Denne sier at om man skal være medlem av opplæringskontoret, må man også være medlem av NRL. Hovedfokuset vårt i 2013 var tettere binding mellom avdeling og opplæringskontor. Vi brukte ekstremt lang tid til å forberede og snakke med bedriftene om konsekvenser, og det gjorde at prosessen ble veldig ryddig og at ingen hadde motforestillinger. Generelt sliter vi med å få folk til å komme på medlemsmøter, fordi medlemmene som jobber i Bergen, men bor utenfor, kjører rett hjem etter jobb. Dette skal vi prøve å løse ved å starte møtene med middag, og arrangere dem rett etter arbeidstid. Generelt merker vi at tema som ligger litt på siden av den daglige driften ikke trekker folk i det hele tatt, mens tema som resulterer i endring av praksis umiddelbart – dit kommer det folk.

"HAR VÆRT ET REKORDÅR"

Elin Moer Brænne, NRLs avdeling Vestfold/Opplæringskontoret for rørleggerfaget i Vestfold

– En stor andel av vestfoldbedriftene er medlemmer hos oss – 21 stykker. De fleste bedriftene som ikke er medlemmer er enmannsbedrifter eller oppfyller ikke medlemskriteriene våre. Vi hadde to medlemsmøter i 2013, der oppmøtet var bra. Det pleier det stort sett alltid å være, og vi har alltid et tema på hvert møte. Det har vært et rekordår i forhold til nytegning av kontrakter, med stor forskjell fra 2012. Vi tegnet 35 nye kontrakter, og har 65 løpende kontrakter – det er det meste vi noen gang har hatt. Grunnen er nok at Vestfold fikk veldig mange nye bygg i 2013, og jeg tror vi ser det samme i 2014. Vi har mye å gjøre, får ikke tak i nok ferdige rørleggere og sliter med å rekruttere de unge, men vi jobber med saken. Vi holder en del kurs, og noen av dem har vært fullbooket, mens vi ikke en gang har fått svar på invitasjon til andre. Det jeg merker er at kjedene arrangerer mye internt, og at de av våre medlemmer som også er kjedemedlemmer ikke finner våre kurs ikke finner våre kurs aktuelle lenger. Det er veldig synd. Så det blir spennende å se hvordan utviklingen blir på den fronten.

"BEDRING I ANTALL KLAGESAKER"

Sverre Sandbraaten, NRLs avdeling Østfold/Opplæringskontoret for rørleggerfaget i Østfold (ORØ)

– Vi har 19 medlemsbedrifter her i Østfold. Avdelingen har opplevd en betydelig bedring i antall klagesaker og i den forbindelse har vi avvist enkelte bedrifter som ønsket å bli medlem. Dette begrunnes med forskjellige negative henvendelser som går på utførelse, økonomi og annet. Noen av disse firmaene eksisterer ikke i dag. I 2013 hadde vi to medlemsmøter, og det er bra engasjement blant medlemmene. Temaet på det siste møtet var Product Xchange, som er veldig aktuelt her. Opplæringskontoret har 55 løpende lærlingekontrakter med fortløpende svenneprøver, noe som er et akkurat passe antall i forhold til hva vi kan betjene. Det ser ut til å bli bra også i 2014. 34 bedrifter er medlem av opplæringskontoret, og samtlige er veldig fornøyd.

"ET SKIKKELIG REKORDÅR"

Åge Bjørnbakken, Opplæringskontoret for rørfag i Hedmark og Oppland (ORHO

– I fjor var et skikkelig rekordår her på Opplæringskontoret Rørfag Hedmark og Oppland (ORHO). På det meste var vi oppe i 72 lærlinger, og vi fikk 32 nye vervekontrakter. Det er klart det er veldig positivt, og vi er spent på hvordan det vil slå ut dette året. For å klare å håndtere så mange lærlinger, ble det i fjor bestemt at vi skulle ansette enda en person her. Dermed begynte Øystein Skyttermoen 1. mars 2014. Han er rørlegger, og har de siste 10 årene jobbet som lærer på KEM-linja på Vargstad VGS på Lillehammer.
Ellers har det vært et normalt år, det har gått i det jevne - bortsett fra at vi hadde veldig mange svenneprøver. Så i fjor var første år vi fikk testet ut prøvestasjonen vår ordentlig.

"ET ÅR MED MYE VEKST"

Merete Larsen, Opplæringskontoret for rørleggerfaget i Nord (ORIN)

– Vi tegnet 38 nye lærekontrakter i 2013 mot 26 i 2012, så vi ser jo en ganske stor økning i antallet. I tillegg hadde vi 78 lærlinger ved årsskiftet 2013 – mot 61 ved årsskiftet 2012. Så det har vært et år med mye vekst, og det er klart vi er kjempefornøyde. Det er nok flere årsaker til at det har vært så bra, men vi har jo sett at bransjen har hatt en god vekst generelt. Jeg har også tro på at det er positivt å ha et rent rørfaglig opplæringskontor. På den måten får vi gjort faget mer synlig, og drevet god markedsføring.
Faglærersamlingen har vært et høydepunkt i år. Her fikk vi faglig påfyll, og bygget nettverk. Det fører til at det blir et tettere samarbeid mellom avdelingene.

ADMINISTRATIVE SYSTEMER

NRL har utviklet administrative hjelpeverktøyer. Systemene oppdateres jevnlig og krever store ressurser i NRLs Administrasjon.

IFAG - UTVIDET E-LÆRINGSPROGRAM MED REGISTRERING OG DOKUMENTASJON

I inneværende periode er iFag oppgradert for å lette arbeidet med å avholde fagkurs og samlinger. Systemet har dessuten nå en økonomidel som gir opplæringskontorene mulighet for å holde oversikt over alle utgifter og inntekter ned på den enkelte lærlingen. Dokumentproduksjon, lagring og gjenfinning er forbedret. Refusjonsberegning etter «Oslo-modellen» er bygd inn og det er nå mulig å hente ut rådata fra systemet til å lage oversikter og rapporter. Alle kurs oppdatert og tilpasset fagplan for videregående opplæring/lærlinger.

Prioriterte utviklingsoppgaver 2014

- Sluttføring av iFag versjon 4, med støtte for vekslingsmodellen. Systemet får funksjoner som skal lette opplæringskontorenes kvalitetssikringsrutiner. Mobilversjonen skal gjøre det mulig for lærlingene å laste opp bilder og knytte dem til sine læremål.
- Videreutvikle og ferdigstille kursene slik at de blir plattformuavhengig. Det vil si at de kan kjøres i alle nettlesere og på PC/MAC og nettbrett.
- Utvikle opplæringsvideoer for Faglig leder/instruktører i bedrift.

IFAG REGISTRERINGER 2012 OG 2013	2012		2013	
	Lærlinger	Eleverer	Lærlinger	Elever
Opplæringskontoret for Rørleggerfaget – Oslo og omegn	110	60	108	56
NRL Østfold	26	34	28	12
NRL Romerike	11		21	
NRL Buskerud	35		28	
Opplæringskontoret for Rørleggerfagene i Vestfold/ NRL Vestfold	24	8	18	4
NRL Telemark	19	24	14	1
Kristiansand Lærlingesenter			17	12
NRL Agder (Nytt kontor 2013)	30	45	10	52
NRL Rogaland	67	43	78	80
NRL Vest	63		51	
NRL Møre og Romsdal	10	11	13	14
Opplæringskontoret for Rørfag i Trøndelag	51	30	45	84
NRL Nord	25	32	36	39
NRL Hedmark og Oppland	27	15	33	29
SUM	**498**	**302**	**500**	**383**

BOLIGMAPPA.NO

eDok AS er et selskap som har utviklet og har eierrettighetene til Boligmappa.no. Dette er en liten dokumentasjonsrevolusjon for boligeiere og elektro- og VVS-foretak. Den WEB-baserte løsningen er en servicelogg for alle privatboliger i landet. Mens biler har et servicehefte som følger kjøretøyet fra eier til eier, har dette manglet helt for boliger. Dette tomrommet fylles nå av Boligmappa.no. Boligmappa.no kombinerer offentlig informasjon om boligen og håndverkeres servicehistorikk. Gjennom eiendomsregisteret til Statens kartverk er portalen knyttet til offentlige data. Her ligger informasjon om alt fra bolignummer til tilknyttede kraftlinjer og rørsystemer. Når derfor offentlig infor-

masjon kombineres med håndverkernes logg i Boligmappa.no blir det enklere for eieren og rørleggeren å vite hva som er gjort med boligen. For NRLs del ser man for seg elektronisk overføring av DDV-informasjon når f.eks. våtrommet er ferdig utført.

2013 var et meget godt år for boligmappa og det er tatt et kvantesprang i å bli den foretrukne standarden for overlevering og oppbevaring av sluttdokumentasjon til kunde. Den gode utviklingen av boligmappa gjør det mulig å intensivere utviklingen av ny versjon av boligmappa mot boligeiere. Det er gjort omfattende forbedringer på design, funksjonalitet og innhold. Eierne ser virkelig frem til å lansere både bank ID på mobil og nettbrettversjon av boligmappa i tiden som kommer. Ved årsskiftet 2013/14 valgte for øvrig Norges Byggmesterforbund å bli en del av boligmappa. Ellers skal nevnes at DiBK anser løsningene i "boligmappa.no" til å bidra til at man både som håndverker og som boligeier får et effektivt og godt digitalt verktøy som kan dekke kravene i §4-1 og § 4-2 i Byggeteknisk forskrift (TEK 10) for forvaltning, drift og vedlikehold.

Produktet eies av eDok AS, hvor man på eiersiden finner NELFO, Håndverksdata AS, Elektroforeningen, NRL (1,5 % av aksjekapitalen) og Norsk Eiendomsinformasjon AS. Sistnevnte eies av staten v/ Nærings- og handelsdepartementet.

PRODUCTXCHANGE

Etter innføringen av REACH-direktivet og implementeringen av EUs Byggevareforordning i Norge, stilles det nye krav til bransjens leverandører når det gjelder sporbarhet og dokumentasjon. Det nye regelverket vil utvilsomt forenkle bransjens argumentasjon overfor kunder som kjøper varene på nettet og hvor kravet til dokumentasjon ikke er oppfylt. Men rørleggerbedrifter vil også stå overfor langt strengere krav fra sine oppdragsgivere – når det gjelder produktdokumentasjon i henhold til byggevareforordningen, REACH – direktivet og frivillige miljøkrav slik som BREEAM, Miljøfyrtårn etc. I denne forbindelse er det imidlertid verdt å nevne at NRL – sammen med flere av bransjeforeningene innenfor BNL – har inngått en avtale med CoBuilder når det gjelder programvaren ProductXchange (tidligere ChemXchange). Dette systemet forenkler og sikrer dokumentasjon av produkter og hjelper bedriftene til å holde orden på kjemikalier og produkter som benyttes. Mange av NRLs medlemsforetak – særlig de større som har oppdrag for entreprenørene – har tatt systemet i bruk og ser dette som et svært nyttig verktøy for å oppfylle lovens strenge krav. NRLs Styre har også nedsatt et lite utvalg som arbeider tett opp mot CoBuilder når det gjelder å tilpasse systemet og dets vareregister til VVS-bransjen.

NRL webSystem

NRL har siden 2008 samarbeidet med IT-selskapet Sensenet fra Budapest om en internettløsning for KS-system, DDV- og FDV-instrukser. NRL webSystem har vært på lufta i overkant av tre år og er et verktøy for medlemsforetak med brukeravtale. Ved utgangen av 2013 hadde 450 medlemsforetak etablert brukeravtale (lisenser) og i bedriftene er det registrert 620 brukere. Mellom 100-125 personer bruker NRL webSystem daglig.

KS-modulen

KS-modulen i systemet inneholder nødvendig dokumentasjon for funksjonene SØK, PRO, UTF for sanitær, varmeanlegg og våtromsarbeider I tillegg inneholder systemet også nødvendig dokumentasjon for funksjonen UTF for andre naturlige VVS-installasjoner. Modulen er tilpasset systemkravene i Saksbehandlings- og Internkontrollforskriften (HMS) og passer for både store og små foretak. Systemet inneholder også dokumenter for gassinstallasjoner. Utarbeidede prosjektdokumenter kan også gjenbrukes ved etablering av nye prosjekter.

DDV-modulen

Dokumentasjon, drift og vedlikeholdsmodulen er beregnet på mindre bygg og tekniske anlegg. DDV-modulen inneholder også elektro-, ventilasjons- og bygningsmessige arbeider og anbefales benyttet for arbeider utført hos privatkunder og arbeider ved mindre forretningsbygg. Andre fag er medtatt med tanke på medlemsforetak som ønsker å tilby en komplett DDV-instruks ved blant annet våtromsarbeider. DDV-modulen er enkel i bruk med ferdig utarbeidede forslag til standardtekster og maler. Utarbeidede og tilpassede DDV-instrukser kan også gjenbrukes på nye prosjekter.

Tilknytning til Boligmappa

Våren 2014 er det planlagt utarbeidet en bro mellom DDV-modulen i NRL webSystem til Boligmappa, noe som medfører en mye enklere overføring av ferdige DDV-instrukser til Boligmappa.

FDV-modulen

FDV modulen inneholder instrukser for utvendig - og innvendig sanitær-, varme-, brannslokkings-, trykklufts-, gass-, damp- og kuldeanlegg. Menyene er oversiktlige og brukervennlige. FDV-instruksen inneholder register over leverandører og produsenter av VVS-materiell. Bruker registrerer selv egne opplysninger i etablerte registre for byggherrer, rådgivere, entreprenører og lignende. Ved utarbeidelse av FDV-instrukser lages det automatisk oversikt over valgte leverandører og produsenter som kan benyttes til innholdsfortegnelse for brosjyrer og annen dokumentasjon. Instruksen inneholder egen vedlikeholdsmeny for

tilpasning av egen tekst for alle systemregistrene. Utarbeidede og tilpassede FDV- instrukser kan også gjenbrukes på nye prosjekter.

NRL webinfo
NRL webSystem inneholder også en egen hurtigmeny med direkte tilgang til viktige arbeidsgiverforhold, råd mht. utenlandske arbeidstakere, aktuelle lover-, forskrifter og veiledninger, tilgang til utvalgte Norsk Standard med mere. Et "minibibliotek" i systemet som er til nytte både internt i bedriften og i prosjekter.

Sjekklister tilpasset håndholdte datamaskiner – PDA
I samarbeid med de to ledende leverandørene av håndholdte systemer, henholdsvis E-pocket Solution AS (som leverer programmet "Handyman") og Devinco AS (som leverer programmet "Speedycraft") har NRL tilpasset sjekklister for bruk på PDA'er. Sjekklister og annen aktuell dokumentasjon som er tilpasset for bruk på PDA'er er de samme som er utviklet for NRLs SIKKER VANNinstallasjon prosjekt.

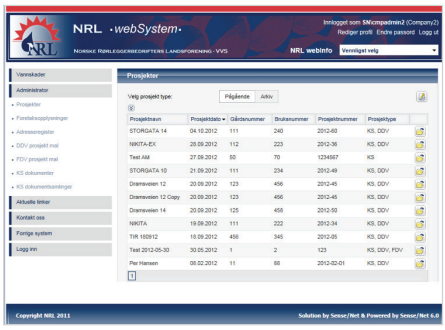

NRL webSystem - Oversiktsbilde for prosjekter

Konsernløsning
I samarbeid med NRA gruppen – Norsk Rørallianse – er det utviklet en egen konsernløsning for NRL webSystem.

Brukermøter/kurs
Brukermøter og kurs settes opp etter ønske og behov i samarbeid med NRLs avdelinger.

Ny arbeidsgruppe etablert for NRL webSystem
Det er etablert en ny arbeidsgruppe av aktive brukere av NRL webSystem. Denne består av deltakere fra NRL-bedrifter av ulik størrelse – fra Tromsø i nord til Sandnes i sør. Arbeidsgruppen møtes 2-3 ganger i året hvor innspill og synspunkter fra gruppen vurderes og tas med i videreutviklingen av systemet. NRLs administrasjon kan meddele om stor tilfredshet med etablering av arbeidsgruppen og mener at innspill og bidrag vil styrke innhold og brukervennlighet i systemet.

RS'KALK CORDEL

RS'Kalk – en modul i Cordels datasystem – er et komplett kalkulasjonsprogram for anbudsberegning etter norsk standard og kalkulasjon av mindre jobber og tilbud, men også for oppbygging av anbuds- og tilbudsbeskrivelser. Programmet er i dag et samarbeidsprosjekt mellom Systemkonsult AS og NRL.

Tilbud og mindre jobber er atskilt fra prosjektanbud (NS 3451) – noe som gir en god oversikt. Det økonomiske oversiktsbildet gir utfyllende opplysninger over dekning i kalkylen, og det er egne funksjoner for risikoanalyse og beregning av faste kostnader.

Programmet kan importere og eksportere data fra konsulenter og grossister og kan eksportere data til Excel og NS 3459. I tillegg har programmet en enkel tekstbehandlings- og e-postfunksjon. Akkordtariffen er tilknyttet de enkelte leverandørers prisbøker, slik at arbeidslønn automatisk knyttes til de varene som velges i kalkylen.

Programmet inneholder også funksjonalitet for import og eksport til G-prog linker.

Ny akkordtariff 2013 tilpasset for RS kalk/Cordel
Ny akkordtariff 2013 – gjeldende fra 1. september 2013 – ble tilpasset for RS kalk/Cordel i slutten av september 2013.

Ny våtromsmodul utarbeidet for RS kalk/Cordel
I samarbeid mellom VW Consult AS, Systemkonsult AS og NRL er det utarbeidet en ny tilleggsmodul tilpasset RS kalk/Cordel. Våtromsmodulen består av 120 tverrfaglige pakker basert på hvert enkelt fags produkter og utførelse. Modulen omfatter tømrer-, mur-, rør-, elektro-, membran-, ventilasjon og malerarbeider.

Beregningen utføres pr. kvadratmeter, stykkpris eller løpemeter. Du legger selv inn egne priser basert på innhentede priser fra aktuelle underentreprenører for tverrfaglige pakker. Pakker for rørarbeider er unntatt og er basert på prislister fra rørgrossistene. Pakkene har egne nummer og er tilpasset NS 3451 Bygningsdelstabellen og er satt opp i den naturlige rekkefølgen jobben utføres. Det vil si at kalkylen starter med rivning/demontering og fortsetter i den rekkefølgen som oppbyggingen av våtrommet utføres etter. Pakkene har også forklarende undertekster, som henviser til teknisk forskrift, aktuell Norsk Standard og Våtromsnormen, slik at kravene til utførelse blir best mulig ivaretatt.

Ved ferdigstilling av kalkylen kan du velge ulike utskrifter som pristilbud, material lister, ordrebekreftelse, egne sjekklister og dokumentasjon basert på hva som er beregnet i det aktuelle prosjektet. Dokumentasjonen kan blant annet benyttes som grunnlag ved utarbeidelse av DDV-instruks for våtrommet. Det er etablert en arbeidsgruppe for RS'kalk/Cordel.

Skolelisenser
NRL har utviklet skolelisenser for RS' kalk Cordel og NRL webSystem. Programmene benyttes i mesterutdanningen og teknisk fagskole.

RAMMEAVTALER

NRL har framforhandlet en rekke rammeavtaler – noen i samarbeid med andre bransjeforeninger – for at medlemmene skal nyte godt av rabatter på sine innkjøp. Stadig flere medlemmer slutter seg til avtalene.

NRLS BEDRIFTSFORSIKRING

NRL har inngått avtale med If Skadeforsikring om en gunstig og skreddersydd bedriftsforsikring.

KOLLEKTIV NÆRINGSBILFORSIKRING

Dette er en gunstig avtale om kollektiv næringsbilforsikring. Den er plassert i Nordeuropa Forsikring AS og administreres av Losen AS.

OBLIGATORISK TJENESTEPENSJON (OTP)

NHOs innkjøpsordning har valgt Storebrand som leverandør til OTP. Avtalen er den mest omfattende som er inngått i det norske pensjonsmarkedet og er eksklusiv for NHOs og NRLs medlemmer. Storebrand tilbyr også helseforsikring til en gunstig pris.

NRLS YRKESSKADEFORSIKRING

Gjennom Connector Forsikring Service AS har NRL en svært gunstig avtale på yrkesskadeforsikring.

ANDRE PERSONRELATERTE FORSIKRINGER

Connector Forsikring Service AS har for øvrig et bredt tilbud av forsikringsordninger for ansatte og eiere i foretaket og kan skreddersy løsninger.

GARANTIORDNING ETTER NS 8405 M.FL.

NRL har inngått avtale med Nordic Guarantee om garantier i henhold til kontraktsdokumentene i NS-serien.

KREDITTOPPLYSNINGER PÅ INTERNETT

NRL har inngått avtale med Bisnode om rabattert pris på kredittopplysninger på Internett. Medlemmer kan tegne abonnement på ønsket type informasjon og overvåkning.

PURRING/INKASSO

NRL har inngått avtale med henholdsvis KrediNor og Solvent om tilbud på gunstig purring/inkasso.

ADVOKATBISTAND

Gjennom avtaler NRL har inngått med Føyen Advokatfirma DA og Advokatfirmaet Schjødt AS får NRL-medlemmer rabatt på advokatbistand innenfor områdene entrepriserett, anbud og offentlige anskaffelser og andre juridiske spørsmål etter behov.

VARE- OG PERSONBILER

Avtalen gjelder kjøp av vare- og personbiler fra Citroen Norge AS til sterkt reduserte priser. Den inneholder også viktige elementer som finansiering, serviceavtaler, innbytte, gjenkjøpsavtale ved leasing osv. Avtalen gjelder også for medlemsforetakenes ansatte.

DEKK, FELGER OG BILBATTERIER

Avtalen gjelder levering av dekk fra Continental Norge AS. Vår samarbeidspartner er Dekkmann AS, som er Continentals forhandlerkjede i Norge. Avtalen omfatter foruten en rekke forskjellige dekk også lettmetallfelger, kjettinger og bilbatterier.

BILPARKERING

Det er inngått en gunstig avtale inngått med Easypark om en smart start- og stopparkering ved bruk av mobiltelefon.
En avtale med Flight Park AS gir medlemsrabatt på parkering på Gardermoen. Mens man er på reise, tar en representant fra Flight Park AS vare på bilen. Om ønskelig kan de også foreta reparasjoner, EU-kontroll, dekkskift, bilvask, bilpleie m.m.

ELEKTRONISK KJØREBOK

NRL har avtale med Abax AS om elektronisk kjørebok og sporing.

DRIVSTOFF/FYRINGSOLJE

NRL har avtale med Statoil og Esso som går på hele deres produktspekter, og da spesielt på drivstoff.

GASS

NRL har også gunstige avtaler med henholdsvis AGA og Yara Praxair ASA om kjøp av gasser og gassprodukter. Avtalen gir i tillegg rabatt på kjøp av sveisemateriell og propanflasker.

MOBILTELEFONI

NRL har avtale både med NetCom og Telenor Mobil om reduserte priser på mobiltelefoni.

WEB-DESIGN

Vi har avtale med Norges ledende webbyrå, Idium. Hjelp til forslag og design av bedriftens nettside. En informativ nettside kan gjøre at kunden velger nettopp din bedrift.

KOMMUNIKASJON OG MARKEDSFØRING

NRLs kommunikasjonsstrategi er tuftet på at vi skal være relevante, tydelige og troverdige når vi uttaler oss. I 2013 har NRL blant annet henvendt seg til forbrukere, bransjen selv og ungdom.

NRL jobber kontinuerlig og målrettet med kommunikasjon rettet mot omverdenen. Der pressen tidligere var mest opptatt av å vise frem de useriøse sidene av bransjen, har vi de siste årene merket en tydelig endring i hvordan vi omtales og ikke minst hvordan organisasjonens budskap oppfattes.

Det er lenger mellom de virkelig negative oppslagene, og vi får nå mulighet til å svare for oss i saker der vi tidligere kun har blitt omtalt. Det har vært viktig for NRL å fronte rørleggeren som ekspert innenfor sitt område. Dette har vi gjort ved å initiere saker hvor rørleggerens kompetanse kommer til syne. Vi har lært at vi kommer lettere gjennom hvis vi formidler løsninger på hverdagslige problemstillinger, enn ved å fokusere på det store bildet. Konklusjonen er uansett at rørleggerens kompetanse har fått mer plass i mediebildet og at NRL – og Skikkelig rørlegger oppfattes som en troverdig kilde det er verdt å lytte til.

SKIKKELIGRØRLEGGER.NO

Ved årsskiftet 2012/13 ble det besluttet at det skulle gjøres endringer i bransjesamarbeidet rundt Skikkelig rørlegger. NRL ønsket å ta et mer helhetlig grep om egen kommunikasjon og de tre organisasjonene NRL, VVP og NRF ble derfor enige om at nettsidene skulle bevares som fellesprosjekt, men at NRL skulle styre øvrig kommunikasjon uavhengig av de to andre aktørene. Nettsidene har i 2013 fått et skikkelig løft – med ny layout og omskrevet innhold. En løpende redaksjonsplan er fulgt og sidene har i løpet av året hatt en jevn tilstrømming av nye artikler og sjekklister. Dette har blitt tatt godt i mot av forbrukerne, som nå har fått en mer brukervennlig informasjonsportal å forholde seg til. Rørleggersøket er forbedret, det samme er bruken av bilder og vinkling på artikler. Søkemotoroptimalisering er i stadig endring og det jobbes kontinuerlig med å opprettholde nettstedets gode standing hos Google. Skikkeligrørlegger.no har i 2013 vært besøkt 55.500 ganger av 46.500 personer. Skikkelig rørleggers talspersoner har også i denne perioden vært Carsten S. Engh (Porsgrunn Rørleggerforretning AS), Ben Schreier (Nore VVS AS) og Hilde Jensen (Jensen Varme & Sanitær AS).

SKIKKELIG RØRLEGGER – ANNONSERING OG REDAKSJONELT

NRL har i perioden formidlet ca. 25 pressemeldinger til landets redaksjoner, i tillegg til en rekke eksklusive samarbeid. Dette har resultert i om lag 250 presseoppslag med Skikkelig rørlegger som kilde og initiativtaker.

Talsperson Carsten S. Engh har frontet en videoserie på en av Norges mest leste forbrukernettsteder - Dinside.no, med vannbåren varme som tema. I tillegg til et løpende engasjement overfor pressen, har vi som tidligere også samarbeidet med forsikringsselskapet If om saker knyttet til vannskader og forebygging.
Brosjyren "Spør rørleggeren" ble laget basert på innspill fra medlemsbedriftene og sendt til samtlige medlemmer for videredistribusjon til kunder.

Fjorårets gode erfaring med digitale bilag ble videreført – og et fyldig bilag ble publisert på Dagbladets nett- og mobilsider i to uker vår og høst. Dette førte til rekordtrafikk på skikkeligrørlegger.no og god spredning av redaksjonelle saker. Skikkeligrørlegger.no beholder også i 2013 plassen som den største bransjeinternt Facebook-profilen, med nær 2200 følgere.

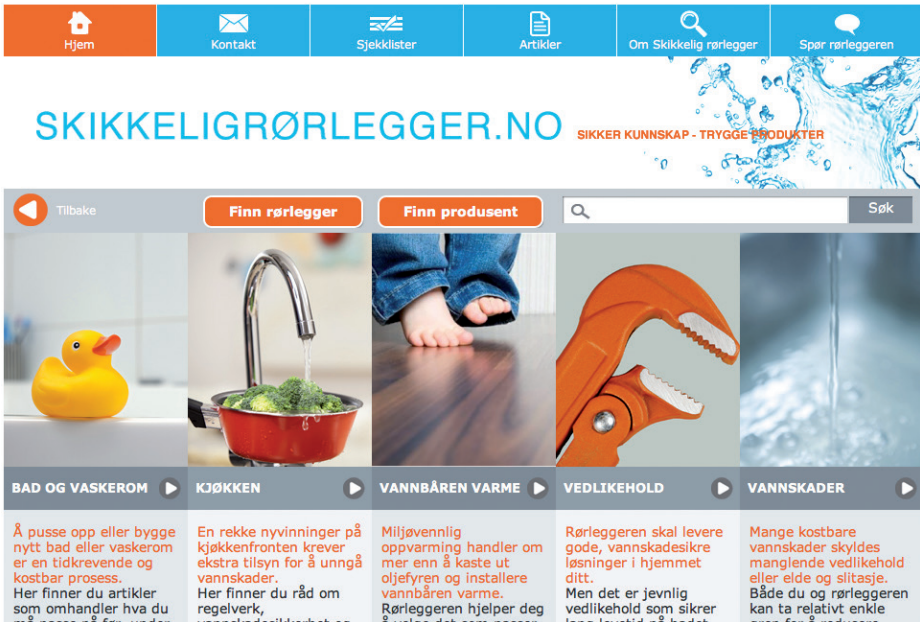

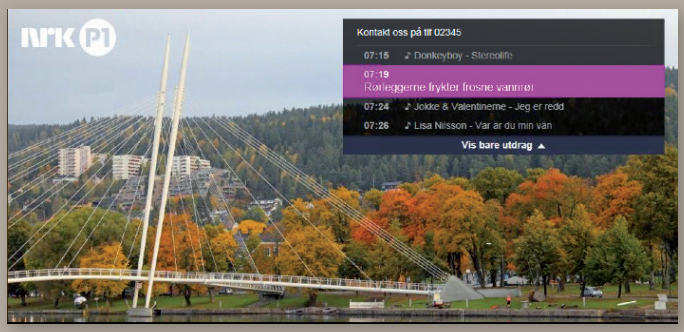

Slik sikrer du deg når du skal pusse opp bad

Dette må du vite.

Torsdag 17. oktober 2013, kl. 22:26

Hvis du skal ..

NYTT BAD PÅ BUDSJETT

Er lommeboken slunken og badet fra 80-tallet? Baderomsdrømmen kan likevel bli virkelighet.

Med god planlegging og beviste valg kan du gjøre endringer uten store inngrep i fornøyelsen.

– Det går an å tenke baderomsoppussing på flere måter, sier Ben Schreier, rørlegger og talsperson for skikkeligrørlegger.no – rørleggerbransjens egen forbrukerportal.

Han mener det ofte er små grep som skal til for å gi badet en oppfriskning.

– Bader blir for eksempel med ett mye penere om du bruker fugepenn og tvitter opp fugen mellom flisene, sier Schreier.

Tenk alternativt

Hvis du skal pusse opp bad fra grunnen av, kan et rimelig alternativ være å droppe flisene på hele eller deler av veggene. En mulighet er å bruke vårromsmaling, men vær obs på at maling er lite robust. – Malingen blir porøs, så hyppig vedlikehold er nødvendig, sier Schreier.

Til veggene er baderomspanel eller sikkalte vårroms-plater et alternativ. Panelene er sikkesterke, enkle å vedlikeholde og finnes i et bredt utvalg av farger, overflater og mønster.

Vinylbelegg for vårrom er godt egnet til baderomsgulvet, og er også rimeligere enn fliser. For at det skal være tett bør du få hjelp av fagfolk til å sveise det sammen.

Gulvbelegg i vinyl kan også trekkes opp på veggen i våtsonen.

Husk å sjekke våtromsnormen for anbefalte merker.

Planlegg godt

Uavhengig av om du skal pusse opp eller bygge nytt bør du rådføre deg med en skikkelig rørlegger. Det kan spare deg for unødvendig bruk av tid og penger.

– Kontakt rørleggeren for en prat, fortell hva du har i budsjett, og snakk om hva som er realistisk å få til innenfor rammene. Det er desuten lurt å hente inn tilbud fra tre ulike rørleggere, slik at du har godt sammenligningsgrunnlag både på kvalitet og pris, sier Schreier.

Tips til rimeligere baderomsoppussing

- Mal flisene og bruk fugepenn – du blir overrasket over effekten
- Dropp fliser på hele eller deler av badet
- Velg gulvstående toalett, det er dyrere å installere vegghengt
- Vurder dusjkabinett fremfor dusjløsning rett på gulvet
- Ved større oppussing: hent inn tilbud fra minst tre rørleggere. Sammenlign priser og kompetanse
- Involver fagfolk i planleggingsfasen. Gode råd kan spare deg for tid og penger.

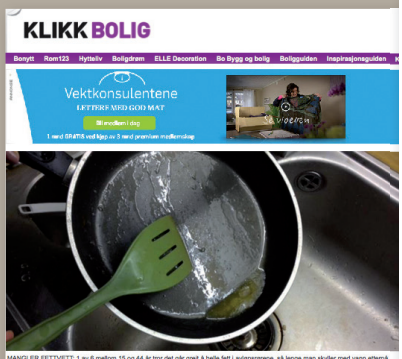

MANGLER FETTVETT: 1 av 6 mellom 15 og 44 år tror det går greit å helle fett i avløpsrørene, så lenge man skyller med vann etterpå, ifølge fettvett.no © Illustrasjonsfoto: Arkiv

TETTE RØR

Dette er grunnen til at vasken tettes

Fett fra stekepannen tetter rørene

Det ser lekkert ut, men tilfredsstiller det dagens krav til baderom? (Illustrasjonsfoto: Produsenten/Shazzamstudios)

Trendene som kan ødelegge baderommet ditt

Det er lov å drømme, så lenge underlaget er i orden.

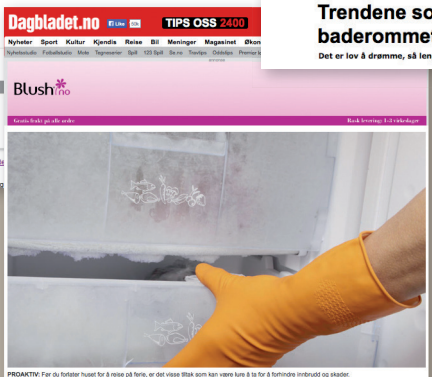

PROAKTIV: Før du forlater huset for å reise på ferie, er det visse tiltak som kan være lure å ta for å forhindre innbrudd og skader.
ILLUSTRASJONSFOTO: thinkstockphotos

Huskeliste for sikring av boligen før ferie

Legg smykkene dine i frysen og steng vannkranen. Dette er bare noe av det du bør gjøre før du reiser på ferie.

Hold grønnsåpa unna badet

Badet er en potensiell bakteriebombe. Feil vaskemiddel kan gi soppog smuss.

HYGIENE

Hegnar Online

Forsiden Økonomi Aksjer Valuta Personlig økonomi IT Juss Livsstil Motor

Sparing og Pensjon Bolig, hytte og eiendom Karriere Forbruker Skatt og Arv Skattelister Kapitals 40

Visning. Prospekt. Foto: Jarl Fr. Erichsen / SCANPIX.

Glemmer du dette, kan boligkjøpet bli katastrofalt

Du sjekker vel disse tingene når du går på visning?

Artikkel av: Odd Steinar Parr (HegnarOnline - 05.9.13 11:37)

Anbefal 12 Tweet 0 g+1 0 1 E-post

Kjøp av bolig er den største privatøkonomiske investeringen mange av oss gjør i løpet av livet.

Likevel bruker de fleste lengre tid på å bestemme seg for hvilken kjole de skal bruke på sommerfesten, eller hvilken innfatningen de nye brillene skal ha.

Med Medarbeiderpakken er alle forsikret – også etter arbeidstid.
Sjekk pris her >

Du kan flirt male baderomsveggene, også i våtsonen, så lenge det er skikkelig membran bak. (Illustrasjonsfoto: Illustrasjonsfoto: Illustrasjonsfoto:

ØVRIGE KOMMUNIKASJONSAKTIVITETER

Utover løpende oppfølging og initiering av pressehenvendelser har kommunikasjonsarbeidet i 2013 naturlig nok vært preget av 100-årsjubileet.
Internt har Bygg reis deg, Plan-aksjonen og samarbeidet med Teknisk museum vært formidlet til fagpressen og medlemsbedriftene.

Vi satte sammen en artikkelserie om markedsføring på nett til Rørfag, i tillegg til at eksklusive utdrag fra jubileumsboken "Kunsten å temme vannet" ble presentert gjennom jubileumsåret.
Norgesmesterskapet for rørleggerlærlinger som ble arrangert under Bygg reis deg-messen fikk også mye oppmerksomhet – både i fagpressen og en rekke lokalaviser.

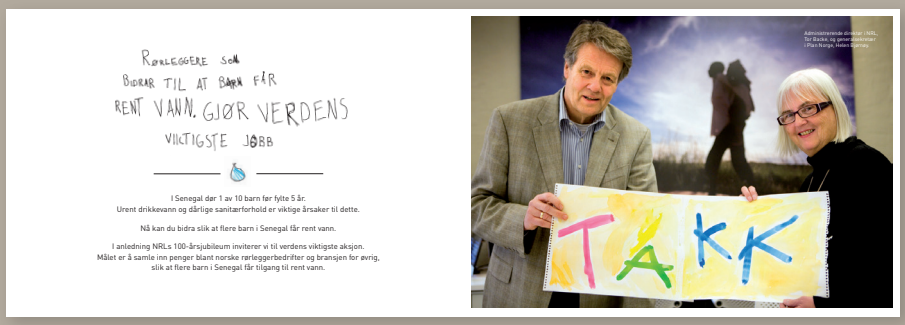

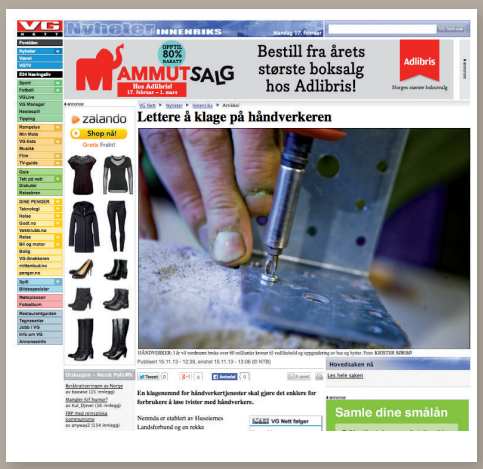

Noen eksempler på aktiviteter og pressedekning av årets kommunikasjonsaktiviteter.

BLIRØRLEGGER - PÅ NETT, KINO OG FACEBOOK

I juni 2013 ble nettsidene Blirørlegger.no lansert i samarbeid med de fem store VVS-kjedene Bademiljø, Comfort, Rørkjøp, Varme & Bad og VVS-eksperten.

Det har siden vært noen travle måneder i rekrutteringens tegn.
Bli rørleggers logo var godt profilert gjennom mesterskapet på Bygg reis deg. En dokumentar om livet som rørleggerlærling er ferdig innspilt og blir en del av TV-serien "Rett yrke". Det er produksjonsselskapet Adalia som står bak produksjonen. NRL har også kontaktet samtlige av landets ungdomsskoler med informasjon om nettsidene og rørleggeryrket som vi håper videreformidles til elever i ferd med å velge yrkesvei.

Basert på tekstene på Blirørlegger.no har vi levert informasjon om rørleggerfaget til den nasjonale nettportalen for utdanning og karriere - Utdanning.no. Første kvartal 2014 har Bli rørlegger fått landsdekkende profilering på kino. En 15 sekunders reklamesnutt for nettsidene har vært vist i forkant av alle filmer rettet mot målgruppen 14-25 år. Parallelt med kinovisningene har vi annonsert på Facebook – mot samme målgruppe.

Fra 17.1.14 og frem til søknadsfristen på videregående opplæring 1. mars har vi annonsert på Facebook.

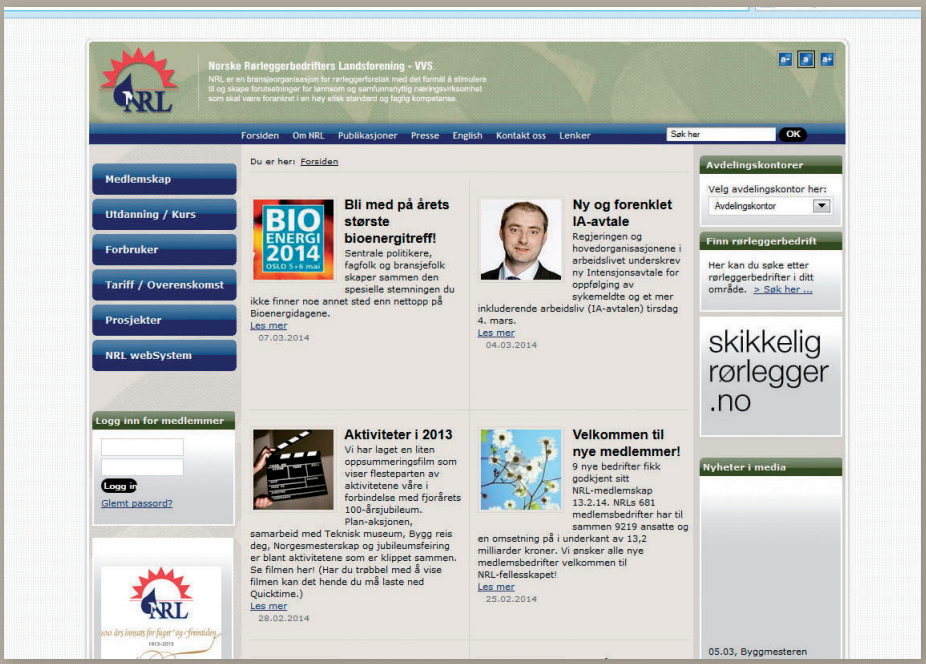

NRL PÅ NETT

Der Skikkeligrørlegger.no og Blirørlegger.no henvender seg til målgrupper utenfor bransjen, samler NRL.no informasjon vi mener er relevant for våre medlemsbedrifter og samarbeidspartnere.

Blant annet publiseres nyheter fra bransjen, kursplaner, informasjon om rekruttering, utdanning og NRLs publikasjoner. Medlemmer har også tilgang til et passordbeskyttet område, hvor de finner eksklusiv informasjon i form av avtaler og markedsanalyser. Hjemmesiden inkluderer også en nasjonal nyhetsovervåker for rørleggernæringen som oppdateres daglig.

NRL.no besøkes gjennomsnittlig i overkant av 4000 ganger i måneden.

NM OG SVENNEPRØVE UNDER BYGG REIS DEG

Bygg Reis Deg 2013 var en eneste stor opptur for rørleggerfaget og NRL. Ikke nok med at NRL ble tildelt prisen for beste stand i konkurranse med over 540 utstillere. Markeringen av 100-årsjubileet sammen med Norgesmesterskapet for rørleggerlærlinger og aktiviteter for alle besøkende, var god reklame for den eneste byggfagorganisasjonen som deltok på årets Bygg Reis Deg.

Takket være trofaste sponsorer, med Brødrene Dahl i spissen, ble Norgesmesterskapet og svenneprøven igjen en suksess. Alle fire kandidater besto den vanskelige prøven med glans under nysgjerrige blikk fra over 50 000 tilskuere. Norgesmesteren denne gang ble Martin Gulstad Andersen fra Wislan Rør AS, mens Dan-Michael Rieber Riise fra F. Jørgensen AS og Morten Nygaard Hedlund fra Arne Aulie AS delte andreplassen og Christian Christensen fra Vinjevoll Rør AS fikk en flott tredjeplass. Gratulerer til våre nye svenner og deres firmaer!

Prøvenemnda med Kjell Skutle og Lars Antonsen fra Romerike, samt dommerne Helge Andersen og Are Skaar Nielsen gjorde en kjempejobb. Som tidligere var det Ingebjørg Martinsen fra NRL som fulgte opp både under planlegging, rigging og gjennomføring. Opplæringskontoret for rørleggerfaget i Oslo var trofaste støttespillere sammen med representanter fra kontorene i Østfold og Romerike.

Fra den høytidelige utdelingen av svennebrevet. Bak fra venstre: Christian Christensen, fersk Norgesmester Martin Gulstad Andersen, Dan-Michael Rieber Riise og Morten Nygaard Hedlund. Foran fra venstre: Helge Andersen, Ingebjørg Martinsen, Ole Larmerud og Are Skaar Nielsen.

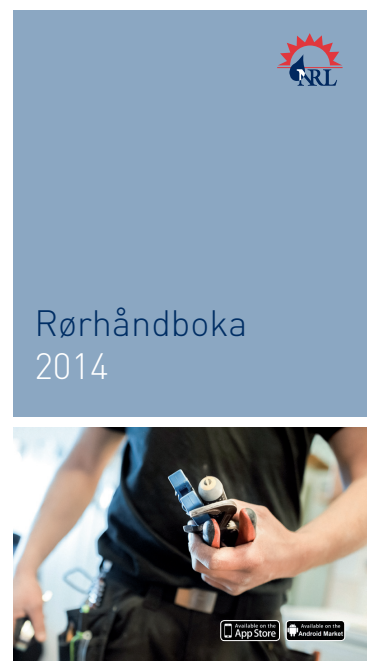

RØRHÅNDBOKA 2014

Rørhåndboka 2014 er den 20. utgaven av boka som er blitt et av de viktigste oppslagsverk i rørleggerbransjen. Rørhåndboka var opprinnelig ment å være en oppslagsbok for rørleggere. Målgruppen er utvidet til også å omfatte lærlinger, rådgivere, vaktmestere, kommunalt ansatte, driftspersonell og faglærere. Opplaget er ca. 7000 bøker. 2014-utgaven har fått en nødvendig ansiktsløfting og foreligger nå kun i én versjon. NRL-versjonen og standardversjonen er slått sammen til ett produkt. Årets versjon inneholder 15 nye temaer og en god del endringer. Dessuten er stoffet redigert på en annen måte ved at NS3451 er lagt til grunn også for sidene som ikke er direkte linket mot bygningsdelene. I tillegg til papirutgaven er boka også tilgjengelig på alle kjente elektroniske plattformer. Ved å tegne abonnement vil man få mulighet til å benytte Rørhåndboka både på PC, nettbrett og mobile plattformer. Det er utarbeidet app'er både for Android og IOS. Det kan nevnes mange fordeler med den elektroniske utgaven fremfor papirversjonen. Det første er størrelsen. Rørhåndboka er ikke større enn den telefonen du til enhver tid har. Muligheter til å sette bokmerker på de mest besøkte sidene og enkelt kunne søke funksjon, gjør dette til et produkt som alle rørleggere, prosjekterende og andre som driver i bransjen bør ha tilgjengelig.

NRLNYTT

Administrasjonen har i perioden utgitt 4 situasjonsrapporter – NRLnytt. Disse blir distribuert både til aktive og potensielle medlemmer, samarbeidspartnere, faglærerne og spesielt interesserte abonnenter.

RØRFAG

Rørfag er NRLs organ, men driften er satt bort til Skarland Press A/S. Bladet har et opplag på 3 900, og har i perioden gitt et rimelig godt økonomisk bidrag til NRLs drift – ca kr 390 000.

KOMPETANSE

FAGLÆRERNE FORTJENER BRANSJEOPPFØLGING – FLOTT FAGLÆRERKURS PÅ ISLAND

NRLs Avdelinger med tilsluttede opplæringskontorer og VA/VVS-Kompetanse er de viktigste bidragsyterne til kompetanseoppbygging og rekruttering i bransjen. Derfor fortjener de oppbakking fra alle ledd i bransjen som drar nytte av deres innsats. NRL håper derfor på videre støtte fra hele bransjen for å kunne fortsette med de verdifulle samlingene i årene som kommer.

Årets faglærersamling ble holdt i Reykjavik og hovedtemaet var naturlig nok fornybare energikilder. David Zijdemans foreleste og høstet stor anerkjennelse for både innhold og fremføring. David representerte sin tidligere arbeidsgiver, OSO Hotwater som bidro med kjærkommen støtte til turen.

I tillegg til Davids forelesning, presenterte Are Skaar Nielsen den nye digitale Rørhåndboka og Helge Andersen tok for seg vekslingsmodellen som nå er startet opp med ny klasse i Oslo. Ole Larmerud sa litt om fagskole og ingeniørhøyskole, Oddbjørn Skjerdal roste det nordiske samarbeidet og utvekslingen av lærere og elever. Amund Amundstad og Kjetil Nilsen tok nok en gang opp temaet rundt Vg3-eksamen og Per Ruden tok opp utfordringen rundt mobbing av lærere på nett. Viktige temaer som skapte engasjement og debatt.

Faglærersamlingen hadde 53 deltakere som representerte det meste av landet. Blant deltakerne var det tradisjonen tro også god representasjon fra opplæringskontorene. Dette gir muligheter for å ta opp felles utfordringer i rørleggerutdanningen, både i og utenfor forelesningssalen. Faglærerne er gode ambassadører og viktige medspillere i rekrutteringsarbeidet. Derfor fortjener de oppbakking fra alle ledd i bransjen som drar nytte av deres innsats. NRL håper derfor på videre støtte fra hele bransjen for å kunne fortsette med de verdifulle samlingene i årene som kommer.

1 Interesserte faglærere med NRL-OSO-gensere
2 Islandsk svenneprøve studeres nøye av Per Magne
3 Kokende vann rett fra bakken!

REKRUTTERINGEN ER I RUTE

Rørleggerfaget trenger i overkant av 500 nyutdannede rørleggere hvert år. Takket være opplæringskontorene og en formidabel satsing på rekrutteringsarbeid gjennom alle ledd i bransjen, har rørleggerfaget en betydelig vekst i lærekontrakter i forhold til andre byggfag. I 2011 var tallet på nye lærekontrakter 468, i 2012 var det 503 og i 2013 ble det tegnet 566 kontrakter. Dette gir god motivasjon for videre og styrket rekrutteringsarbeid.

Avdelingslederne ved de ulike avdelings- og opplæringskontorene forteller mer om disse tiltakene på sidene 30-33.

SEKS FAGSKOLER TILBYR KEM-UTDANNING (KLIMA, ENERGI OG MILJØ I BYGG)

Etter at Kongsberg etablerte tilbudet for KEM-utdanning ved Fagskolen Tinius Olsen, er det nå seks skoler som tilbyr fagskolestudiet som gir tittelen fagskoleingeniør-KEM:

STED	CA. ANTALL AVGANGS-STUDENTER PR. ÅR	STUDIEFORM/TID
Oslo	25	Deltid - 3 ½ år
Gjøvik	25	Deltid/nett - 3 ½ år
Grimstad	15	Heltid - 2 år
Stavanger	15	Deltid/nett - 3 år
Bergen	15	Deltid/nett - 3 år
Kongsberg	10	Deltid/nett - 3 år
SUM	**105**	

Årlig behov for fagskoleingeniører er ca. 200-250 pr. år. Bransjen er på god vei, men enda gjenstår det etablering av flere KEM-studier. Narvik/Tromsø er på trappene og NRL avventer et nytt utspill fra Trondheimsmiljøet. Dessuten ser det ut til å være behov i Østfold og i Møre og Romsdal. Sammen med VKE har NRL et godt samarbeid med fagskolene og lærerne der.

Bransjen er også flink til å trå til med lærerkrefter der det trengs. KEM-studiet har fokus på:

- Faglig (praktisk) ledelse og overordnet systemforståelse.
- Koordinering og ledelse av praktiske, tekniske utfordringer.
- Teknisk drift i bygg.
- Tverrfaglig forståelse (VVS, rør, kulde og ventilasjon, elektro og automasjon).

For tiden pågår et utredningsarbeid i regi av både BNL og Norsk Teknologi, bl.a. for å gi fagskolene en sterkere posisjon, statlig finansiering og høyere status.
Et utvalg arbeider også med å tilpasse læreplanene til alt det nye som skjer på den tekniske siden i byggene, ikke minst på energiområdet.

KUBEN YRKESARENA

Kuben Yrkesarena i Oslo ble offisielt åpnet 19. august og er Oslo kommunes storsatsing på yrkesfag. Yrkesarenaen inneholder Kuben videregående skole, Fagskolen i Oslo, Lærlingesentret for byggfag, samt Kuben kurs- og teknologisenter. NRL sentralt har deltatt aktivt i planene og er nå med på oppbyggingen av teknologisenteret. Senteret blir en viktig opplæringsarena for elevene, fagskolestudentene og for bransjens utøvere. Mange av komponentene fra KEM-senteret på Sogn vgs er flyttet til Kuben, men senteret vil få en helt ny og fleksibel oppbygging med hovedvekt på fornybare energikilder, vannbåren energi, klima og ventilasjon. Fagskolen i Oslo har også flyttet, og får nå de praktiske opplæringsfasilitetene på Kuben.

1 Etter tre og et halvt år med KEM, fikk 21 nyutdannede fagskoleingeniører sitt velfortjente vitnemål. De er klare til å tre ut på et arbeidsmarked som har stort behov for dem.
2 Åpning av Kuben - statsminister, byrådsleder og andre prominente gjester under åpningen
3 Åpning av Kuben -noen av gjestene i det flotte, nye bygget

BRANSJEN TRÅR TIL PÅ KUBEN

NRL er engasjert av skolens teknologisenter for å lede planleggingen av et tidsriktig kurssted for vannbårne energiinstallasjoner. Det bygges opp en fleksibel, rasjonell og pedagogisk tilrettelegging av opplæringen, der kursdeltakeren får størst mulig utbytte gjennom praktiske øvelser og tilhørende teori. For å oppnå dette, er det nødvendig med små arbeidsstasjoner på hjul påmontert aktuelle komponenter og utstyr som kan koples sammen i større systemer. Opplæringen kan da først konsentreres om mindre enheter som senere bygges ut til komplette varme- og kjøleanlegg. Til dette arbeidet trengs det hjelp fra bransjens produkt- og systemleverandører. Et tjuetalls leverandører møtte ledelsen av teknologisenteret og NRL for informasjon og ideutveksling. Som alltid var det en positiv og engasjert gruppe som ønsket tiltaket velkommen og som sørger for at kurssenteret får det opplæringsmateriellet det er behov for. Det gjelder først og fremst komponenter, men også monteringsanvisninger, tegninger og annet lærestoff.

I tillegg til de fleksible, mobile veggene, vil senteret også få faste installasjoner som fire kjeler, tre ventilasjonsaggregater og et "energihus" som kan tilkoples varme og kjøling. Målgruppen for bruk av senteret er skolens elever, lærlinger, fagskolestudenter, byggdriftere/vaktmestere, ingeniører, leverandører og ikke minst rørleggere. Teknologisenteret vil være dynamisk og aldri bli ferdig, men vil til en hver tid ha relevante tilbud og inneholde det bransjen trenger av aktuelle, fullskala-komponenter og systemer for effektiv kompetanseheving innenfor vannbårne energianlegg.

Det var god stemning da bransjens produkt- og systemleverandører møtte ledelsen av teknologisenteret og NRL 5.11.13.

KOMPETANSEGIVENDE PERFEKSJONERINGSKURS – KPK

Stadig flere av leverandørene benytter seg av KPK-kursene for opplæring i installasjon av sine produkter. KPK er korte, effektive kurs, bestående av både teori, praksis og prøve. Produsentforeningen (VVP) og NRL samarbeider om utvikling av maler for læreplaner, gjennomføring, evaluering og kursbevis. Den enkelte leverandør sørger selv for lærestoffet og kursarrangeringen. Bestått prøve gir et kurs- eller kompetansebevis, som undertegnes av vedkommende leverandør, VVP og NRL. På bakgrunn av dette kan leverandøren etter eget ønske utferdige et "lommesertifikat" dersom det er aktuelt. NRL fører register over alle som gjennomfører kursene basert på tilbakemeldinger fra leverandørene. Over 1000 rørleggere og lærlinger har til nå vært gjennom ett eller flere kurs i KPK regi.

Kursbevis

KPK kompetansegivende perfeksjoneringskurs

Armaturjonsson

Kompetansegivende perfeksjoneringskurs. KPK er basert på et samarbeid mellom bransjeorganisasjonene VVP , NRL og aktuell produsent som kursarrangør. Gjennom KPK får kursdeltakeren en dokumentert spisskompetanse som registreres i bransjens dokumentasjonssystem for kompetanse.

Ole Hansen

har gjennomført og bestått kompetansegivende perfeksjoneringskurs, KPK i

installering av Sanipex rørrør-system

og er dermed kvalifisert til å utføre installasjonen i tråd med produsentens retningslinjer.
I tillegg har han tilegnet seg kompetanse på tilliggende områder som er nødvendig for en helhetlig forståelse, inkludert kvalitetssikring, HMS, motivasjon og holdninger.

Oslo, ...

VVP

VEKSLINGSMODELLEN

Vekslingsmodellen legger opp til inntil ett år i skole og deretter praksis i bedrift med teoribolker gjennom hele løpet. Pilotprosjektet for tømrer-, blikkenslager- og rørleggerlærlinger i Oslo er gjennomført. Erfaringene er stort sett gode og en ny klasse ble satt i gang høsten 2013.
Et tjuetalls lærlinger gjennomfører først en skoleperiode (1/2-1 år) med utplasseringer og er ute i en praksisperiode i lærebedriftene.

Noen av rørleggerlærlingene falt fra i pilotprosjektet. Dette skyldes til dels manglende motivasjon fra lærlingens side og delvis manglende informasjon om modellen. Opplæringskontoret for rørleggerfaget i Oslo kan melde om at modellen er i ferd med å gå seg til og at både elever og bedrifter er mer fornøyd enn tidligere. iFag er et viktig verktøy i oppfølging og dokumentasjon av elevenes kunnskaper.

En alltid engasjert kompetansedirektør, Jørgen Leegaard, BNL.

Helge Andersen, NRLs Avdeling Oslo og omegn, og Nicolai Reiersrud, Opplæringskontoret for bygghåndverksfagene i Buskerud, drøfter vekslingsmodellen.

BA Forsiden Nyheter Sport Børen Puben Debatt Video Hva skjer i Bergen Meg & Deg

Forsiden > nyheter

Lærling Ole Petter Hellesø Måde skal hjelpe å dekke til en ventilasjonsboks i det gamle bygget. Foto: ERIK HAGESÆTER

Ole Petter skal bare på skolen fem dager dette halvåret

Men den nye vekslingsmodellen får byggfagelever tilbud om å komme ut i lære tidligere for å hindre frafall på skolen.

NY PRØVESTASJON I TELEMARK

Ordfører i Skien, Hedda Foss Five, hadde rørleggertaket på den store baufila da hun sagde over røret som markerte den høytidelige åpningen av prøvestasjonen til NRLs Opplæringskontor i Telemark. I tillegg til ordføreren stilte representanter for Fagopplæringsetaten, NHO, NRL-S, opplæringskontorer, faglærere, prøvenemnder, leverandører og mange NRL-bedrifter. Det var en stolt leder av NRLs Opplæringskontor i Telemark, Roar Aasen, som ønsket velkommen, og Ingar Kjosvold ga tilhørerne et innblikk i historien. Prøvestasjonen har plass til fire kandidater om gangen og er bygd over to etasjer. Det er mange muligheter for varierte og krevende oppgaver. Blant annet er veggene bygd for skjulte rør-i-rør-installasjoner etter vannskadesikre prinsipper. Men det er også mulighet for åpne installasjoner både for varme- og sanitæranlegget.

Den nye prøvestasjonen er et viktig ledd i kvalitetssikring av rørleggerutdanningen og muliggjør gode og like prøveforhold for kandidatene. Dessuten er den en viktig brikke i markedsføring av faget og rekruttering av nye lærlinger.

Høytidelig åpning.

Roar Aasen med gaven fra NRL. Her er det ingen som ikke skal kunne passe tiden!

Initiativtaker Karl-Erik Skogø viser stolt fram herligheten!

FIN PROFILERING AV RØRLEGGERFAGET I TRONDHEIM

NRLs Avdeling Trøndelag og Opplæringskontoret for rørfag i Trøndelag, ORIT, var godt profilert på Opplæringsdagan i Trondheim Spektrum. Dette er et samarbeid mellom Sør-Trøndelag fylkeskommune, Håndverkerforeningen og opplæringskontorene. Alle utdanningsprogram var representert, men rørleggerfaget var det eneste som hadde svenneprøveavleggelse. Man kan bli forstyrret av mindre enn 4000 besøkende tett inn på seg, men den rolige kandidaten Mathias Knutshaug Bremvåg besto svenneprøven med glans og inspirerte nok mange til å prøve seg på rørleggerfaget.

Fra venstre lærlingene Erlend Lereggen og Katrine Horghagen, NRLs Avdelingsleder Ove Hanstad og Tor Oddvar Eggen fra opplæringskontoret for rørfag i Trondheim.

Svenneprøvekandidaten Mathias Knutshaug Bremvåg i aksjon.

Det kreves god konsentrasjon for å lykkes i stablekonkurransen.

LÆREPLAN I BYGGDRIFTERFAGET

Utkast til ny læreplan i Byggdrifterfaget er ute til høring. NRL har vært representert i læreplangruppen som har utarbeidet utkastet etter forespørsel fra Utdanningsdirektoratet. Byggdrifterfaget består av to hovedområder, drift/vedlikehold og bransjelære. Faget bygger på Vg1 i bygg- og anleggsteknikk og 3 års opplæring i bedrift.

Dagens bygg er så sammensatte og med så mange integrerte systemer at det kreves fagfolk med bred kompetanse for å ivareta drifts- og vedlikeholdsbehovet. Byggdrifteren må ha tverrfaglig forståelse og kjennskap til byggets- og de tekniske installasjoners funksjoner. En moderne og fagutdannet vaktmester som ikke minst skal være i stand til vurdere behov for å rekvirere ekstern kompetanse, som for eksempel rørleggertjenester. Kompetansemålene er mange innenfor store områder. Derfor har en vesentlig del av arbeidet i læreplangruppen vært å begrense vanskelighetsgrad og kompetanse til et realistisk og formålstjenlig nivå for yrkesgruppen. Planen er foreslått tatt i bruk fra skoleåret 2014/15.

Som alltid stor oppslutning.

BNLS OPPLÆRINGSKONFERANSE I BERGEN

NRL og opplæringskontorene i rørfaget stilte med 13 deltakere på BNLs årlige opplæringskonferanse. Til sammen var det over 112 deltakere fra bedrifter, opplæringskontorer, myndigheter, bransjeforeninger og skoler. Rekruttering og fagutdanning var konferansens hovedtemaer. I tillegg til mange gode innlegg fra lærebedriftene, ble vekslingsmodellen og Stortingsmeldingen om utdanning grundig behandlet. NRL informerte også om organisasjonens aktiviteter innen rekrutteringsarbeid.

ØKENDE INTERESSE FOR KURS I KALKULASJON OG ANBUDSBEREGNING

NRL kan melde om økende interesse for kurs i kalkulasjon og anbudsberegning. I 2013 ble det gjennomført kurs i NRLs avdeling Rogaland, avdeling Agder og avdeling Vest med stor oppslutning. Interessen for kurset fortsetter i 2014.

NRL tilbyr nå et todagers kurs bestående av én dag med kalkulasjonsteori og én dag med bruk av RS'Kalk/Cordel som kalkulasjonsverktøy. Fagsjef Oddgeir Tobiassen gleder seg over god mottakelse av kurset, og han oppfordrer medlemmer som ønsker kurs i kalkulasjon til å ta kontakt med sine respektive avdelinger for kurs.

Baskurs - Modul A basen som leder
Kurset er lagt opp som en kombinasjon av forelesning og gruppeoppgaver, og mellom samlingene løser deltakerne arbeidsoppgaver tilknyttet et reelt prosjekt. Kurset avsluttes med at deltakerne sender inn en prosjektoppgave for sensurering. Kursbevis utstedes etter at mottatt prosjektoppgave er sensurert og godkjent.

Tilbakemeldingene fra kurset er svært positive. Siden start etter denne modellen i 2006 har ca. 550 baser deltatt og avlagt eksamen i henholdsvis Stavanger, Skien, Hamar, Drammen, Bergen, Oslo, Ålesund, Kristiansand, Trondheim, Bodø, Mo i Rana, Bodø, Tromsø, Tønsberg, Alta og på Svalbard. Kurset oppdateres fortløpende og nye kurs settes opp etter ønsker og behov.

Prosjektlederkurs - Modul B prosjektleders rolle
Etter ønske fra medlemsforetakene og som en videreføring av baskurset har NRL utviklet nytt prosjektlederkurs – modul B prosjektleders rolle.

Kurset går over 2 samlinger på 2 dager over en periode på 2-3 uker. Kurset er lagt opp som en kombinasjon av forelesning og gruppeoppgaver tilknyttet et reelt prosjekt. Kurset avsluttes med at deltakere sender inn en prosjektoppgave for sensurering. Kursbevis utstedes etter at mottatt prosjektoppgave er sensurert og godkjent.

I perioden er det gjennomført 1 kurs i Oslo med 18 deltakere. Kurset har fått positive tilbakemeldinger og det planlegges nye kurs i 2014 flere steder i landet.

Antall deltakere pr. avholdte kurs fra mars 2013-mars 2014, gjennomført av NRL sentralt.

KURS	DELTAKERE
BAS-kurs	52
Prosjektlederkurs	13
Grunnkurs våtrom	264
Fagmodul A våtrom	263
RS Kalk	61
NRL webSystem	107
Vannbåren varme	13
Sum	773

I tillegg kjører også opplæringskontorene og avdelingene en del andre kurs. Dette er alt fra kurs i varmearbeider, til kurs i restteori, lift, HMS, varmepumpe og tariff.

MESTERUTDANNINGEN

Resultater for avlagte eksamener i faglig ledelse tradisjonelt løp:

	AVLAGTE EKSAMENER		STRYK I %	
	JANUAR	MAI	JANUAR	MAI
2011	24	61	37,50	18,00
2012	20	66	20,00	22,72
2013	15	65	46,70	20,00
2014	19		10,50	

Per 31.12.2013 er det 2214 aktive rørleggermestre. Av disse er det 16 kvinner. I 2013 ble det 81 nye rørleggermestre, av disse 2 kvinner.

Kandidater skal i tillegg til eksamen i faglig ledelse levere prosjektoppgave, som skal godkjennes før avleggelse av eksamen.

Sensorer
Bjørn Grimsrud, Fagrådet for våtrom
Oddgeir Tobiassen, NRLs administrasjon

Mesterutdanning i den modulbaserte tekniske fagskolen
I den modulbaserte tekniske fagskolen er mesterfagene lagt inn i fagplanen, slik at kandidatene kan få mesterbrevet etter fullført løp. Forutsetningen er beståtte eksamener, svennebrev i rørleggerfaget og nødvendig praksis i henhold til mesterbrevlovens krav.

NRL er representert i teknisk fagskole både i fagplanoppbygging, undervisning, oppgavenemnd og sensorkollegiet med følgende representanter:
Bjørn Grimsrud, Fagrådet for våtrom
Ole Larmerud, NRLs administrasjon
Oddgeir Tobiassen, NRLs administrasjon

BRANSJESAMARBEID

For en organisasjon som NRL er det viktig å ha samarbeidspartnere på områder som krever næringspolitisk tyngde. Det er også nødvendig med bred tverrfaglig kompetanse for at bransjen skal bli hørt på de næringspolitiske områder som berører den.

NORDISK VANNSKADEKONFERANSE I SVERIGE

Vannskadene i Norden har en kostnad på over 20 milliarder kroner årlig og viser igjen en økende tendens. For å samle erfaringer fra de involverte i hvert land, arrangeres det hvert annet år en stor nordisk vannskadekonferanse.

Vannskadestatistikken viser kun kostnader som dekkes av forsikringsselskapene. Når selvassuranse og ikke meldte skader tas med, vil nok kostnadene nærme seg 30 mrd. Det gigantiske beløp skyldes i hovedsak fire faktorer: Produkter, feil i utførelse/prosjektering, vannkvalitet og elde.

Under den årlige nordiske vannskadekonferansen deles erfaringer og ideer til skadebegrensning. Årets program var delt inn i fire hovedtemaer: Nybygging, renovering, erfaring med skadeforebygging og økonomi/FOU.

NRL savner større deltakelse fra det utførende ledd. I 2015 arrangeres seminaret i Finland, forhåpentligvis vil nordiske rørleggere la seg friste til å delta på en slik møteplass.

VANNSKADEKONTORET

Rådet for Vannskadekontoret består av representanter fra SINTEF Byggforsk, forsikringsselskapene, produsenter/leverandører, Oslo kommune, NRL, Direktoratet for byggkvalitet, Finansnæringens Hovedorganisasjon, entreprenørene og Norske Rørgrossisters Forening. Rådet har 3-4 møter årlig.

Vannskadekontoret (VSK) ble opprettet som et prosjekt ved Norges Byggforskningsinstitutt i januar 1982. Bakgrunnen var at forsikringsselskapene, rørbransjen og myndighetene ønsket et senter for vannskadeforebyggende aktiviteter for å imøtekomme en sterk økning i antall vannskader.

Vannskadekontorets målsetting er å fungere som et service- og informasjonskontor for forbrukere, forsikringsselskaper, byggebransje og myndigheter. Kontoret arbeider kontinuerlig for å påvirke samfunnet til å velge vannskadesikre løsninger og har en viktig rolle som initiativtaker overfor myndigheter og byggebransje. Hovedoppgaven er informasjonsvirksomhet.

NRLs representant/varamann i Rådet for Vannskadekontoret
Ole Larmerud/Are Skaar Nielsen fra NRLs Administrasjon.
I 2013 var Vannskadekontorets budsjett på 1,6 millioner kroner fordelt på følgende bidragsytere:

SELSKAP/ORGANISASJON	BEVILGET 2013
Gjensidige Forsikring	396 220
If-skadeforsikring	340 207
Tryg Forsikring	198 491
Sparebank1	173 883
Eika Forsikring	79 754
DNB Skadeforsikring	71 445
Finans Norge, FNO	100 000
Direktoratet for byggkvalitet, DiBK	100 000
NRL	65 000
NRF	37 500
VVP	37 500
Fagrådet for våtrom, FFV	0
TOTALT	**1 600 000**

Pengene ble brukt på følgende prosjekter i 2013:

PROSJEKT	BEVILGET 2013
Rådgivningstjeneste	420 000
Pressekontakt, pressemeldinger	115 000
Arbeidsgrupper, norske og nordiske	220 000
Rådet for Vannskadekontoret	195 000
Foredrag	280 000
Tekniske fagartikler	195 000
Vannskadestatistikk	75 000
FNO-prosjekt	100 000
TOTALT	**1 600 000**

Nordisk Vannskadekonferanse - Anders Kirkhus fra Sintef foredrar på sin artige og lærerike måte

Nordisk Vannskadekonferanse - idylliske omgivelser for konferansen

En kald vinter var en medvirkende årsak til at vannskadekurven fikk nok et byks oppover i 2013 etter et markant fall i 2012:

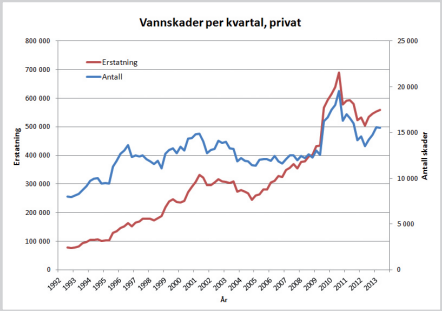

1 De 36 deltakerne på Fagdag Gass var fornøyde med dagens innhold.
2 Tore Woll informerer og ønsker velkommen til Fagdag Gass.
3 Solveig Marie Øverli fra Brann- og redningsetaten informerte om lokalt tilsyn.

VA/VVS-KOMPETANSE

VA/VVS-Kompetanse er et eget prosjekt for synliggjøring og profilering av bransjen i rekrutterings- og utdanningssammenheng. Alle de tre leddene har vært med på å finansiere prosjektet, men VVP har nå trukket seg ut. NRF og NRL må dermed trekke lasset alene. Rekrutteringstiltak, kampanjer og materiell springer ut fra prosjektet. I tillegg støtter prosjektet opp om den årlige faglærersamlingen. NRL har hatt sekretariat siden prosjektets start i 1998. I tillegg til et betydelig rekrutteringsarbeid i NRLs avdelinger og opplæringskontorer må prosjektet krediteres for at rekrutteringen til bransjen er på et stabilt nivå.

SAMARBEID MED ENERGIGASS NORGE

På NRLs styremøte 17. november 2010 vedtok NRLs Styre å melde NRL inn i Norsk Energigassforening (i dag Energigass Norge) med henvisning til gassens betydning som energikilde – også i årene fremover – og det mulige samarbeid som NRL på vegne av medlemmer som er engasjert i gassmarkedet kunne ha med foreningen. Målet med samarbeidet er å etablere og drifte et gassteknisk fagmiljø som fremmer gassteknisk kompetanse, sikkerhet og kvalitet og gir økt bruk av energigass i Norge. Aktiviteten innenfor arbeidsområdet "Montasje og utstyr" er tenkt å være diverse fagsamlinger, arbeid med rammebetingelser og andre aktuelle saker, informasjon til og fra deltakerne og bygging av nettverk. Rammebetingelser omfatter aktuelle saker innen gassteknikk, sikkerhet, bruksområder og saker som inngår i Norsk Gassnorm.

I perioden er det avholdt 3 fagtreff i Oslo – den 14.2.2013, den 3. september 2013 og den 6. februar 2014 med god oppslutning fra både leverandører og rørleggere.

SAMARBEID MED RØRLEGGERKJEDENE

Etter at tillitsmenn i begge leire har påpekt behovet for nærmere kontakt mellom NRL og kjedene, har partene funnet frem til et møteopplegg hvor representanter for NRL, Bademiljø, Comfort (ikke nå lenger), VVS Eksperten AS, Varme og Bad, Rørkjøp og NRA møtes med visse mellomrom. Hensikten er å informere hverandre om sine aktiviteter, samtidig som man diskuterer saker av mer overordnet betydning. I perioden har man samarbeidet om etablering av utdanningsplattformen "Blirørlegger.no" Det har vært avholdt et møte hos Varme og Bad i Stavanger den 16. september 2013.

FAGRÅDET FOR VÅTROM – FFV

Fagrådet for våtrom er en tverrfaglig og uavhengig medlemsorganisasjon og har som ideell oppgave å bidra til å redusere våtromsskader.

Fagrådets visjon er "Bedre våtrom gjennom BVN", en målsetting som man jobber mot gjennom
- bruk og oppdatering/videreutvikling av Byggebransjens våtromsnorm (BVN)
- bedre materialdokumentasjon
- registrering av produkter og utstyr
- utdanning av prosjekterende, utførende og kontrollerende ledd
- stimulering av forsknings- og utviklingsarbeid og bred informasjonsvirksomhet

Byggebransjens våtromsnorm (BVN)
er en bransjenorm for planlegging og utførelse av vannskadesikre, funksjonelle våtrom med høy kvalitet og lang levetid. Målet med normen er å heve kvaliteten på våtrom med hensyn til funksjon og levetid. Videreutvikling og oppdatering av BVN skjer i samarbeid med SINTEF Byggforsk. Det sendes ut årlige oppdateringer av normen, vanligvis i desember.

Medlemmer i FFV
- Byggkeramikkforeningen
- Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA)
- Huseiernes Landsforbund (HL)
- Maler- og byggtapetsermestrenes Landsforbund (MLF)
- Maling og lakkfabrikkenes forbund
- Nordisk Gipsplateforening (NGF) v/Norgips
- Norges TakseringsForbund (NTF)
- Norske Rørleggerbedrifters Landsforening VVS (NRL)
- RIF organisasjonen for rådgivere
- VVP VA- og VVS produsentene
- FBA (Tekna/NITO)
- NELFO - Foreningen for El og It Bedriftene

FFVs Styre
Oddgeir Tobiassen, NRLs administrasjon, styreleder, representerer BNL.
Tore Carlsson, Ardex AS, representerer Byggkeramikkforeningen.
Grete Kjeldsen, Norconsult AS, representerer Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF).
Olav Dagsleth, MLF, representerer BNL.
Kjell Bernt Kalland, Armaturjonsson AS, representerer VA og VVS Produsentene (VVP).
Birger Olsen, Boliginstituttet AS, representerer Norges Takseringsforbund.

Varamann fra NRL
Ben Arild Schreier, Nore VVS AS

NRLs representant i FFVs Opplæringsutvalg
Oddgeir Tobiassen, NRLs Administrasjon

NRLs representant i FFVs Tekniske utvalg
Are Skaar Nielsen, NRLs Administrasjon

TILSLUTTEDE ORGANISASJONER

BYGGENÆRINGENS LANDSFORENING (BNL)

Formålet med BNL er

- å ivareta og fremme medlemmenes fellesinteresser og representere byggenæringen overfor myndighetene, NHO, andre organisasjoner og samfunnet for øvrig.

- å profilere og synliggjøre byggenæringens betydning for landets verdiskapning og utvikling.

- å arbeide for rammebetingelser og stabile markedsforhold som gir grunnlag for medlemmenes utvikling, konkurransedyktighet og lønnsomhet.

- å arbeide for medlemmenes aktive satsing på kvalitet og miljøbevissthet.

- å fremme kontakt og samarbeid mellom medlemsforetakene og mellom landsforeningen og dens tilsluttede bransjeforeninger.

- å virke for gode og varige forhold mellom medlemsforetakene, de ansatte og deres organisasjoner.

Byggenæringens Landsforening (BNL) ble stiftet 26.11.1997 og består av disse medlemsorganisasjonene:

- Boligprodusentenes Forening
- Byggevareindustriens Forening
- Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg (EBA)
- Maler- og Byggtapetsermestrenes Landsforbund (MLF)
- Norges Byggmesterforbund (NBF)
- Norske Anleggsgartnere miljø og landskapsentreprenører (NAML)
- Norsk Eiendom
- Norsk Utleieforening (Nu)
- Norske Murmestres Landsforening (NML)
- Norske Rørleggerbedrifters Landsforening – VVS (NRL)
- Norsk Trevare
- Takentreprenørenes Forening (TEF)
- Treindustrien
- Ventilasjons- og Blikkenslagerbedriftenes Landsforbund (VBL)
- I tillegg er det en fellesgruppe som ikke har bransjetilknytning.

BNL er den nest største landsforeningen i NHO og har i dag 3 944 medlemsforetak med til sammen 66 333 årsverk pr. 31.12.13.
NRLs representanter i BNLs Styre
Dag Halvorsen, Sig. Halvorsen Holding AS, Sandnes

NRLs representanter i BNLs Generalforsamling
Arvid Løberg, Trondheim
Stein Ove Bjelland, Haugesund
Johan Arne Longvanes, Brattvåg
Geir Thollefsen, Oslo
Frode Haraldsen, Lørenskog

1. varamann, Martin Rynning, Oslo
2. varamann, Ingar Kjosvold, Notodden
3. varamann, Brede Pedersen, Mandal
4. varamann, Dag Erik Svalland, Bergen
5. varamann, Ruben Åsheim, Alta

NRLs representanter i BNLs Representantskap
Stein Ove Bjelland, Haugesund
Johan Arne Longvanes, Brattvåg

1. varamann, Arvid Løberg, Trondheim
2. varamann, Geir Thollefsen, Oslo

NRLs representant i BNLs Kompetanseutvalg
Ole Larmerud, NRLs Administrasjon

NRLs representant i BNLs Forhandlingsutvalg for fellesoverenskomsten Byggfag
Morten Korsnes, Trondheim

GENIE CLIMATIQUE INTERNATIONAL (GCI) – UNION INTERNATIONALE DE LA COUVERTURE ET DE LA PLOMBERIE (UICP)

GCI-UICP

Hovedformålet med GCI-UICP er

å representere medlemsorganisasjonenes interesser i alle saker som berører de forretningsmessige områder innenfor kulde- og VVS-bransjen.

Med siktemål å gjøre dette vil GCI-UICP

- etablere faste kontakter mellom medlemsorganisasjonene

- analysere faglige problemer av felles interesse som berører nasjonale medlemsorganisasjoner og formidle resultatet av dette arbeidet til samtlige medlemsorganisasjoner i form av anbefalinger – hvor dette lar seg gjøre

- forsvare og fremme GCI-UICPs interesser i forhold til berørte organer eller institusjoner eller i forhold til andre organisasjoner

Denne internasjonale foreningen for VVS-bransjen ble etablert i 1935 – opprinnelig med navnet GCI. Den 28.11.2001 ble det avholdt en generalforsamling som besluttet at GCI skulle fusjonere med UICP og anta navnet GCI-UICP. Mens GCI i første rekke organiserte VVS- og kuldebransjen, organiserte UICP hovedsakelig rørlegger- og blikkenslagerbransjen.

Norske Rørleggerbedrifters Landsforening – VVS ble opptatt som medlem i 1995. GCI-UICP organiserer i dag de fleste europeiske VVS-organisasjoner, med unntak av Island.

NRLs representanter i GCI-UICP
NRLs adm. direktør, Tor Backe (Sekretærgruppe og Generalforsamling)
NRLs formann, Stein Ove Bjelland, Haugesund (Presidentskap og Generalforsamling)

NRLs regnskap 2013 • Rammebudsjett 2015

Årsberetning 2013	52
Resultatregnskap	54
Balanse	55
Noter til regnskapet 2013	56
Revisjonsberetninger	60
Rammebudsjett 2015	61
Styrets forutsetning for budsjettramme	62

ÅRSBERETNING 2013

Norske Rørleggerbedrifters Landsforening – VVS

VIRKSOMHETENS ART OG LOKALISERING

Norske Rørleggerbedrifters Landsforening – VVS (NRL) er en bransjeforening for rørleggerbedrifter med 15 lokalavdelinger spredt over hele landet. Foreningen har kontoradresse på Majorstuen, Oslo.

NRL er medlem i Byggenæringens Landsforening (BNL), som er den nest største landsforeningen innenfor NHO.

FORTSATT DRIFT

I samsvar med regnskapsloven § 3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

REDEGJØRELSE VED ÅRSREGNSKAPET

Året 2013 har vært et aktivt år for NRLs Administrasjon og Styre i forbindelse med feiringen av NRLs 100 års jubileum som omfattet mesterskap og jubileumsutstilling på Bygg Reis Deg, utgivelse av jubileumsbok og pengeinnsamling til Plan Norge. I perioden har 39 bedrifter med 305 ansatte meldt seg inn (36 bedrifter med 580 ansatte har gått ut – heriblant 2 større konkurser). Foreningens serviceavgift økte med ca. kr 1 400 000 i forhold til 2012 og utgjorde i 2013 kr 19 028 450. For øvrig utgjorde driftsinntektene rundt kr 32 700 000 i 2013 – en økning fra 2012 på ca. kr 900 000. På kostnadssiden skal fremheves utgiftene til informasjon og markedsføring i størrelsesordenen kr 2 500 000 som omfattet kampanjen "Skikkelig rørlegger", utvikling av utdanningssiden "Blirørlegger.no" og NRLs kommunikasjonsarbeid generelt. Dessuten skal nevnes utgiftene til posten "Arrangement og konferanser" som omfatter Bygg Reis Deg, Norgesmesterskap og NRLs 100 års jubileum samt flere større konferanser. Hva konferanseutgiftene angår, reflekteres disse i tilsvarende inntekter under posten "Kursinntekter" som i 2013 utgjorde kr 2 500 000. Av øvrige tunge utgiftsposter må nevnes bidraget til BNL ca. 2 457 000 og refusjonen til NRLs avdelinger stor kr 4 349 000.

I tillegg fikk avdelingene dette året for første gang tilbakeført halvparten av kursinntektene for avholdelse av kurs i samarbeid med NRL sentralt – noe som i 2013 utgjorde ca. kr 230 000.

Det kan opplyses at NRL eier Rørfag – foreningens medlemsblad – som leies ut til Skarland Press AS mot en provisjon som utgjør 10 % av annonseinntektene hvert år – et leieforhold som i 2013 ga ca. kr 390 000 i refusjon til NRL. Videre skal nevnes NRLs "flaggskip" Rørhåndboka som eies av NRL og utgis av Skarland Press. Rørhåndboka gir i dag NRL et årlig netto bidrag på ca. kr 460 000 hvorav ca. kr 280 000 er bidrag fra Skarland Press (17 % tilfaller NRL som andel av totalomsetningen), mens ca. kr 180 000 er annonsesalg via NRL. NRL eier for øvrig bransjens iFag-program for lærlinger/bedrifter som er et svært utbredt program som nyttes av samtlige opplæringskontorer innenfor rørleggerfaget. Salget av lisenser mm var i 2013 i størrelsesordenen kr 2 800 000 og ga et prosjektresultat på ca. kr 282.000. NRL har for øvrig utviklet og er eier av NRL webSystem – et KS-system som i dag brukes av ca. 450 medlemsforetak, og som i 2013 tilførte foreningen salgsinntekter/vedlikeholdsavgift på kr 2 169 000 – øremerket videreutvikling av produktet i tråd med markedets og brukernes krav og ønsker. De relativt store årlige utviklings- og vedlikeholdskostnadene er blitt hensyntatt ved at programavgiften fra og med 2013 er hevet slik at det er større midler for fremtidige revisjoner og forbedringer. Endelig skal nevnes at NRL dessuten er deleier i kalkulasjonsprogrammet RS 'kalk sammen med SystemKonsult AS. Dette programmet har nå 250 brukere. NRL tilføres 30 % av hver "masterlisens" som faktureres den enkelte bedrift årlig – dette til dekning av organisasjonens kostnader vedrørende vedlikehold av akkordtariffen og videreutvikling av produktet. Tilskuddet til NRL for 2013 var ca. kr 450 000. Årsresultatet viser et overskudd på kr 808 417.

NRLs likviditetsbeholdning var ca. 12,28 millioner NOK per 31.12.2013 og betyr at foreningen har en rimelig god likviditet. Totalkapitalenvar ved utgangen av året ca. kr 15 millioner kroner sammenlignet med 14,81 millioner NOK året før. Egenkapitalandelen per 31.12.2013 var 78,82 % sammenlignet med 74,6 % per 31.12.2012. Selskapets egenkapitalandel anses som svært tilfredsstillende.

Det har i 2013 medgått ca. kr 1 000 000 i utgifter til forskning og utvikling. Utgiftene er kostnadsført løpende og er brukt til utvikling/videreutvikling av NRLs opplæringsprogram iFag og NRLs webSystem.

Utviklingsarbeidet har et langsiktig perspektiv med siktemål å skaffe opplæringskontorene et effektivt administrasjons- og opplæringsprogram og å sikre medlemsforetakene et oppdatert og rasjonelt KS-system. For begge programmene er det nedsatt en styringsgruppe som består av representanter fra NRLs små og store medlemsforetak.

Arbeidsmiljø, likestilling og diskriminering
Arbeidsmiljøet anses som godt. Totalt sykefravær i 2013 har vært 47 dager, som utgjør 2,2 % av total arbeidstid i året. Fraværet i 2012 var 63 dager og utgjorde 3,1 %. Det har ikke blitt rapportert om skader eller ulykker på arbeidsplassen.

Foreningen har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn, og har innarbeidet en policy som tar sikte på at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn. Av sekretariatets 9 ansatte er 5 kvinner. Foreningens styre består av 11 menn.

Ytre miljø
Virksomhetenmedfører hverken forurensning eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljø.

Oslo 13. februar 2014

Formann
Stein Ove Bjelland
(sign.)

Nestformann
Johan Arne Longvanes
(sign.)

Styremedlem
Arvid Løberg
(sign.)

Styremedlem
Dag Erik Svalland
(sign.)

Styremedlem
Knut Olav Olsen
(sign.)

Styremedlem
Martin Rynning
(sign.)

Styremedlem
Ingar Kjosvold
(sign.)

Styremedlem
Brede Pedersen
(sign.)

Styremedlem
Ruben Åsheim
(sign.)

Styremedlem
Frode Haraldsen
(sign.)

Styremedlem
Geir Thollefsen
(sign.)

Adm. Direktør
Tor Backe
(sign.)

RESULTATREGNSKAP

RESULTATREGNSKAP 01.01.2013 - 31.12.2013

Beløp i hele 1 000 kr	Noter	2013	2012
DRIFTSINNTEKTER			
Medlemskontingent		677	663
Salgs- og kursinntekter		12 213	12 863
Serviceavgift		19 028	17 446
Diverse inntekter/refusjoner		0	87
Opp/Ut inntekt		795	824
Leieinntekter og refusjoner		0	3
SUM DRIFTSINNTEKTER		**32 713**	**31 886**
DRIFTSKOSTNADER			
Varekostnader		1 944	2 268
Personalkostnader	1	8 585	8 858
Administrasjonskostnader			
Avskrivning på driftsmidler	3	20	107
Husleie og drift lokaler		1 237	1 237
Leie maskiner og inventar o.l.		28	18
Anskaffelser maskiner/inventar/IKT		172	66
Rep. og vedlikehold bygninger/maskiner		31	32
Honorar/kjøp av tjenester	2	4 752	5 004
Andre kontorkostnader og interne møter		666	635
Reise-/bilkostnader		843	989
Informasjon/markedsføring		2 798	3 673
Møter, arrangement, kurs, konferanse		2 222	1 642
Generalforsamling, styre og utvalg		1 179	548
Forsikringer, kontingenter og gaver		99	53
Andre kostnader		5	12
Tap på fordringer		258	80
Bidrag NRLs avdelinger		4 350	4 659
Bidrag BNL		2 458	2 420
Bidrag/støtter andre		434	140
Sum administrasjonskostnader		**21 551**	**21 314**
SUM DRIFTSKOSTNADER		**32 081**	**32 440**
DRIFTSRESULTAT		632	-554
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter		202	353
Finanskostnader		-3	-2
Netto finansposter	**8**	**199**	**351**
RESULTAT FØR SKATT		**831**	**-202**
Skattekostnad	**10**	**23**	**26**
RESULTAT		**808**	**-228**

BALANSE

BALANSE PR 31.12.2013

Beløp i hele 1 000 kr	Noter	2013	2012
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Inventar, IKT-utstyr, kontormaskiner		39	26
Sum varige driftsmidler	3	39	26
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	9	2	2
Sum finansielle anleggsmidler		2	2
Sum anleggsmidler		**41**	**29**
Omløpsmidler			
Varer		343	166
Fordringer			
Kundefordringer		1 365	1 641
Andre fordringer	4	979	1 315
Sum fordringer		2 343	2 956
Bankinnskudd og kontanter	5	12 287	11 666
Sum omløpsmidler		**14 973**	**14 788**
SUM EIENDELER		**15 014**	**14 816**

EGENKAPITAL OG GJELD

Beløp i hele 1 000 kr	Noter	2013	2012
Egenkapital servicekontor			
Sum egenkapital servicekontor	6	8 325	7 377
Egenkapital forening			
Egenkapital forening	6	3 510	3 649
Sum egenkapital	6	**11 835**	**11 026**
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 446	2 019
Betalbar skatt	10	0	0
Skattetrekk og andre trekk		431	476
Skyldig arbeidsgiveravgift		285	297
Annen kortsiktig gjeld	7	1 017	998
Sum kortsiktig gjeld		3 180	3 790
Sum gjeld		**3 180**	**3 790**
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		**15 014**	**14 816**

Oslo 13. februar 2014

Formann
Stein Ove Bjelland
(sign.)

Nestformann
Johan Arne Longvanes
(sign.)

Styremedlem
Arvid Løberg
(sign.)

Styremedlem
Martin Rynning
(sign.)

Styremedlem
Ruben Åsheim
(sign.)

Styremedlem
Dag Erik Svalland
(sign.)

Styremedlem
Ingar Kjosvold
(sign.)

Styremedlem
Frode Haraldsen
(sign.)

Styremedlem
Knut Olav Olsen
(sign.)

Styremedlem
Brede Pedersen
(sign.)

Styremedlem
Geir Thollefsen
(sign.)

Adm. Direktør
Tor Backe
(sign.)

NOTER TIL REGNSKAPET 2013

REGNSKAPSPRINSIPPER

DRIFTSINNTEKTER

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres. En overveiende del av inntektene er kontingenter/serviceavgift, som opptjenes og periodiseres per kalenderår. Inntektsføring skjer hver måned på bakgrunn av utfakturering foretatt av NHO ServicePartner.

OMLØPSMIDLER/KORTSIKTIG GJELD

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

ANLEGGSMIDLER/LANGSIKTIG GJELD

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Varige driftsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives lineært over driftsmiddelets levetid. Langsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling senere enn ett år etter regnskapsårets slutt.

VARER

Varer er vurdert til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og netto salgsverdi (virkelig verdi).

FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en spesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

SKATT

Foreningen er skattepliktig for den delen av virksomheten som kalles NRL Servicekontoret. Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 27 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet og nettoført.

PENSJONER

Pensjonsordninger finansiert via sikrede ordninger er ikke balanseført. Foreningen har også innskuddsbasert, kollektiv tjenestepensjonsordning for sine ansatte. Pensjonspremien anses som pensjonskostnad og klassifiseres sammen med lønnskostnader. Pensjonsordningene oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

SERVICEAVGIFT

Servicekontoret fakturerer serviceavgift til medlemmene med tillegg av merverdiavgift, er følgelig registrert i merverdiavgiftsmanntallet, og krever fradrag for inngående merverdiavgift. Skattedirektoratet har sent i 2008, på generelt grunnlag, uttalt at serviceavgift ikke skal faktureres med merverdiavgift. Finansdepartementet er bedt om å overprøve denne vurderingen. Det er lang praksis hos foreninger med å fakturere serviceavgift med merverdiavgift i Norge, og det er derfor på nåværende tidspunkt ikke funnet nødvendig å gjøre endringer kun med basis i at et spørsmål som dette er tatt opp. Konsekvensen, dersom skattemyndighetene legger opp til endret praksis fremover, vil være at en mindre del av foreningens virksomhet blir avgiftspliktig og følgelig også at foreningen får mindre fradragsberettiget inngående merverdiavgift. Foreningen vurderer risikoen for at en så radikal endring i alminnelig kjent praksis skal få tilbakevirkende effekt for å være relativt liten.

NOTE 1 PERSONALKOSTNADER, ANSATTE, GODTGJØRELSER, LÅN M.M.

PERSONALKOSTNADER (Beløp i 1000 kr)	2013	2012
Lønn/feriepenger	6 319	6 315
Arbeidsgiveravgift	1 067	1 123
Pensjonskostnader	995	1 157
Andre lønnsrelaterte ytelser	204	263
SUM PERSONALKOSTNADER	**8 585**	**8 858**
Gjennomsnittlig antall ansatte	9	9

YTELSER TIL DAGLIG LEDER	2013	2012
Lønn	1 025	988
Andre lønnsrelaterte ytelser	133	128
Pensjonskostnader	252	294
SUM YTELSE TIL DAGLIG LEDER	**1 410**	**1 410**

Styrehonorarer for 2013 er kr 240 000,- og er ført som en lønnskostnad. Styreleders andel er kr. 100 000,-

Pensjonskostnader
Foreningen er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Foreningens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Innskuddsordning
Foreningen har en innskuddsbasert pensjonsordning organisert i Vital Forsikring AS. Pr. 31.12.2013 omfatter ordningen 2 medlemmer. Årets pensjonskostnad var kr 74 263,-.

Pensjoner sikret i kollektiv forsikring
Avtalen består av alderspensjon og uførepensjon som en del av sluttlønn. Ordningen omfatter 7 aktive og en pensjonist og inkluderer ektefelle- og barnepensjon. Sikrede pensjonsforpliktelser er ikke balanseført. Årets pensjonspremie kr 921 154,- er i sin helhet innbetalt til pensjonskassen og ført som en lønnskostnad.

NOTE 2 HONORAR/KJØP AV TJENESTER

(Beløp i 1000 kr)	2013	2012
Revisjonshonorar*	40	41
Revisjonsbistand*	0	0
Regnskapstjenester NHO SP	398	394
IT-tjenester NHO SP	431	410
Medlemstjenester NHO SP	109	129
Sentrale tjenester NHO SP	47	48
Honorarer Gunhild Sandstad	220	0
Honorarer Hartmark Consulting AS	235	0
Honorarer Web-løsning	636	568
Honorarer Arne Mæhle	539	609
Honorarer K. Kristiansen	2	634
Honorarer Rørbransjens serv.kont.	302	342
Honorarer Skarland	200	528
Honorarer Datapower Learning	546	375
Andre honorarer	1 048	926
SUM HONORAR/KJØP AV TJENESTER	**4 752**	**5 004**

*Revisjonshonorar og bistand er ført på servicekontoret ekskl.mva (78 %)

NOTE 3 VARIGE DRIFTSMIDLER/AVSKRIVNINGER

(Beløp i 1000 kr)	INVENTAR	KONTOMASKINER/IT	SUM
Anskaffelseskost 01.01.	538	458	996
Tilgang	33	0	33
Avgang	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12	571	458	1 029
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	519	451	969
Årets avskrivninger	13	7	20
BALANSEFØRT VERDI PR. 31.12	**39**	**0**	**39**
	5 år	3 år	

NOTE 4 ANDRE FORDRINGER

TYPE FORDRING (Beløp i 1000 kr)	2013	2012
Mellomregn. NHO-SP	0	0
Avsetning provisjonsinntekter	500	558
MVA	426	414
Debetposter leverandører	13	0
Andre påløpte inntekter	0	72
Reiseforskudd/lønnsforskudd	0	0
Andre forskuddsbet. kostnader	39	271
SUM ANDRE FORDRINGER	**979**	**1 315**

NOTE 5 BANKINNSKUDD

TYPE INNSKUDD (Beløp i 1000 kr)	2013	2012
Frie bankinnskudd og kontanter	11 837	11 175
Bundne skattetrekksmidler	451	491
SUM BANKINNSKUDD OG KONTANTER	**12 287**	**11 666**

NOTE 6 EGENKAPITAL OG ENDRING EGENKAPITAL

(Beløp i 1000 kr)	ANNEN EGENKAPITAL FORENING	ANNEN EGENKAPITAL SERVICEKONT.	SUM EGENKAPITAL
Egenkapital per 01.01.	3 649	7 377	11 026
Årets resultat	- 140	948	808
SUM EGENKAPITAL PER 31.12.	**3 510**	**8 325**	**11 835**

NOTE 7 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

TYPE GJELD (Beløp i 1000 kr)	2013	2012
Mellomregning NHO-Sp	15	5
Mellomregning BNL	0	0
Skyldige feriepenger	694	682
Forsk.betalte inntekter	0	131
Avsetning revisjon	12	12
Andre påløpte kostn.	296	167
SUM ANNEN KORTSIKTIG GJELD	**1 017**	**998**

NOTE 8 FINANSPOSTER

FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER (Beløp i 1000 kr)	2013	2012
Renteinntekter bank	198	217
Aksjegevinst/utbytte	3	136
Bankomkostninger/rentekostnader	-2	-2
Aksjetap	0	0
NETTO FINANSPOSTER	**199**	**351**

NOTE 9 INVESTERINGER I AKSJER OG ANDELER

SELSKAP (Beløp i 1000 kr)	ANTALL AKSJER	KOSTPRIS PR. 31.12	BALANSEFØRT VERDI PR. 31.12
Edok AS	2	2	2
DNB Nor ASA (Solgt)	0	0	0
SUM AKJSER	**2**	**2**	**2**

Foreningen kjøpte 29.02.12 2 aksjer á kr 1 100,- i Edok. AS DnB Nor ASA ble solgt i 2012

NOTE 10 SKATTEKOSTNAD

PERIODENS SKATTEKOSTNAD FORDELER SEG PÅ (Beløp i 1000 kr)	2013	2012
Betalbar skatt	0	0
For lite avsatt skatt tidligere i år	23	26
Formueskatt	0	0
SUM SKATTEKOSTNAD	**23**	**26**

BETALBAR SKATT I BALANSEN	2013	2012
Resultat før skattekostnad*	971	-961
Permanente forskjeller	100	73
Endring i midlertidige forskjeller	1	40
Bruk av underskudd til fremføring	-172	0
Periodens skattegrunnlag	0	-848
Betalbar skatt 28 %	0	0

OVERSIKT OVER MIDLERTIDIGE FORSKJELLER	2013	2012
Anleggsmidler	-166	-203
Omløpsmidler	-59	-20
Underskudd til fremføring	-260	-1 332
SUM	**-485**	**-1 554**
Utsatt skattefordel 27 % / 28 %	-131	-435

REVISJONSBERETNINGER

EY
Building a better working world

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Oslo Atrium, P.O.Box 20,NO-0051 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
Fax: +47 24 00 24 01

www.ey.no
Medlemmer av den norske revisorforening

Til generalforsamlingen i
Norske Rørleggerbedrifters Landsforening

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Norske Rørleggerbedrifters Landsforening som består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og administrerende direktør finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foreningens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettvisende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foreningens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

HARALD MELGÅRD AS

Vett på vann!

Autorisert rørlegger, Luftfartsveien 18, 0770 Oslo
Telefon: 23 222 999 Fax: 22 49 31 07 Foretaksnr.: 914 248 043 MVA

NRL
Fritjof Nansens vei 19
0305 OSLO

Oslo,

Til NRLs Generalforsamling - Årsregnskapet 2013

Jeg har i perioden mottatt fortløpende referater fra styremøter, og registrert styrets behandling av løpende regnskap med administrasjonens kommentarer, arbeidsbudsjett og budsjettrammer.

I 2013 er avholdt totalt 4 styremøter, hvorav 2 etter Generalforsamling.
Jeg har fått oversendt det fremlagte regnskapet og lest Styrets Årsberetning samt Revisorberetning.

På dette grunnlag har jeg ingen kritiske kommentarer til det fremlagte regnskap for 2013 og anbefaler dette godkjent.

Oslo, 06.mars 2014

Per Christian Roestad
Kritisk revisor

EY
Building a better working world

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Norske Rørleggerbedrifters Landsforening avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av foreningens finansielle stilling per 31. desember 2013 og av dens resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og administrerende direktør har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foreningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 13. februar 2014
ERNST & YOUNG AS

Asbjørn Ler
statsautorisert revisor

RAMMEBUDSJETT 2015

Beløp i hele 1 000 kr	2013 REGNSKAP	2015 RAMMEBUDSJETT
DRIFTSINNTEKTER		
Salgsinntekter	12 213	11 200
Kontingent/Serviceavgift	19 705	21 500
Opp/Ut inntekt	795	800
Leieinntekter og refusjoner	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER	**32 713**	**33 500**
DRIFTSKOSTNADER		
Varekostnader	1 944	1 850
Personalkostnader	8 585	9 850
Administrasjonskostnader		
Avskrivning på driftsmidler	20	50
Husleie og drift lokaler	1 237	1400
Leie maskiner og inventar o.l.	28	30
Anskaffelser maskiner/inventar/IKT	172	130
Rep. og vedlikehold bygninger/maskiner	31	38
Honorar/kjøp av tjenester	4 752	5 700
Andre kontorkostnader	666	760
Reise-/bilkostnader	843	950
Informasjon/markedsføring	2 798	2 000
Møter, arrangement, kurs, konferanse	2 222	1 850
Generalforsamling, styre og utvalg	1 179	950
Forsikringer, kontingenter og gaver	99	110
Andre kostnader	5	35
Tap på fordringer	258	200
Bidrag NRLs avdelinger	4 350	4 600
Bidrag BNL	2 458	2 650
Bidrag GCI-UICP	44	0
Bidrag/støtter andre	390	100
Sum administrasjonskostnader	**21 551**	**21 553**
SUM DRIFTSKOSTNADER	**32 081**	**33 253**
DRIFTSRESULTAT	632	247
Finansinntekter og finanskostnader		
Finansinntekter	202	250
Finanskostnader	-3	
Netto finansposter	**199**	**250**
RESULTAT FØR SKATT	**831**	**497**
Skattekostnad	**23**	**100**
RESULTAT	**808**	**397**

Styrets forutsetning for budsjettramme

For budsjettåret 2015 foreslår Styret uendret kontingent stor kr 1000 per foretak per år som utgjør ca kr 650 000. Styret har videre basert seg på uendret andelsberegning og en antatt serviceavgift i størrelsesorden kr 20 850 000 som reflekterer en positiv markedsutvikling og verving av flere medlemmer.

Salgsinntektene forventes å ligge på ca. 11,2 millioner kroner og omfatter bl. a kursinntekter, salg av NRLs webSystem med tilhørende brukerlisenser, iFag-lisenser, tilskudd til VVS-bransjens felles markedsføringsprosjekt fra NRF, VVP og IF, samt diverse provisjonsinntekter og refusjon fra Fagrådet for våtrom. Inntekter fra NHOs Opplysnings- og utviklingsfond anslås å ligge på kr. 800 000.

På kostnadssiden inngår i posten "Varekostnader" lisensutgifter til DataPower i størrelsesorden ca kr 1,2 millioner, varekjøp generelt ca kr 280 000 og eksamensavgift til Fagrådet for våtrom ca kr 370 000. Videre er det budsjettert med kr 5 700 000 under posten "Honorar/kjøp av tjenester" som omfatter medlems-, regnskaps- og IT-tjenester fra NHO SP, revisjon, support, vedlikehold og utvikling av NRLs webSystem og iFag-program, diverse kurshonorarer og honorar i forbindelse med aktuelle prosjekter som NRL kan tenkes å involvere seg i. Posten "Informasjon og markedsføring" i størrelsesorden 2 millioner kroner er i hovedsak knyttet til videreføring av rørbransjens felles markedsføringsaktiviteter i samarbeid med VVP og NRF, generell profilering av NRL og rørbransjen i samarbeid med eksternt kommunikasjonsbyrå og annonsering for utdanningsportalen "blirørlegger.no". Øvrige utgifter er relatert til Rørhåndboka og trykking av NRLs Årsberetning. NRLs bidrag til BNL er beregnet til 2,65 millioner kroner, mens refusjonen til avdelingene er anslått til 4.6 millioner kroner.

Når det gjelder Administrasjonens og Styrets arbeidsoppgaver i 2015, bestemmes dette i Styrets løpende strategi- og handlingsplan. Det må fortsatt forventes stor innsats innenfor organisasjonen – både lokalt og sentralt – og det foreslås at det avsettes et beløp i størrelsesorden kr 415 000 til styrehonorar hvorav formann får kr 125 000, nestformann kr 65 000 og øvrige styremedlemmer en fast godtgjørelse på kr 10 000 per år samt et oppmøtetilskudd på kr 2500 per dag. Dersom varamann møter i stedet for fast styremedlem, skal oppmøtetilskuddet tilfalle varamann.

Styret har for 2015 budsjettert med et overskudd stort kr 397 000.

Konklusjon
NRLs Styre vil be Generalforsamlingen godkjenne det fremlagte forslag til kontingent/serviceavgift for året 2015.

Oslo, 13. februar 2014

27. mai 2014

NRLs avdelinger og sekretariater i perioden

NRLS AVDELING AGDER

Daglig leder
Rune Hanssen
agder@nrl.no

NRLS AVDELING NORDLAND

Daglig leder
Per Kristian Hansen
nordland@nrl.no

NRLS AVDELING BUSKERUD

Daglig leder
Eli Hermine
Heyerdahl Eide
buskerud@nrl.no

NRLS AVDELING FINNMARK

Daglig leder
Ruben Åsheim
finnmark.@nrl.no

NRLS AVDELING HEDMARK OG OPPLAND

Daglig leder
Anne Dufseth
hedmark-oppland@nrl.no

NRLS AVDELING OSLO OG OMEGN

Daglig leder
Anders Larmerud
oslo@nrl.no

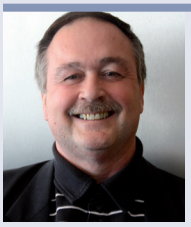

NRLS AVDELING ROGALAND

Daglig leder
Kjell Sivertsen
rogaland@nrl.no

NRLS AVDELING ROMERIKE

Daglig leder
Einar Mehus
romerike@nrl.no

NRLS AVDELING MØRE OG ROMSDAL

Daglig leder
Lars R. Tomren
more-romsdal@nrl.no

NRLS AVDELING TELEMARK

Daglig leder
Roar Aasen
telemark@nrl.no

NRLS AVDELING TROMS

Daglig leder
Per Kristian Hansen
troms@nrl.no

NRLS AVDELING TRØNDELAG

Daglig leder
Ove Hanstad
trondelag@nrl.no

NRLS AVDELING VEST

Daglig leder
Morten Husa
vest@nrl.no

NRLS AVDELING VESTFOLD

Daglig leder
Elin Moer Brænne
vestfold@nrl.no

NRLS AVDELING ØSTFOLD

Daglig leder
Sverre Sandbraaten
ostfold@nrl.no

Norske Rørleggerbedrifters
Landsforening – VVS

Fridtjof Nansens vei 19, Postboks 5480 Majorstuen, 0305 Oslo • Telefon 23 08 76 50 • E-post: firmapost@nrl.no • www.nrl.no